

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 8. V aastakäik

TEATAJA

15. aprillil 1930. a.

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas . .	" 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 " . . .	" 22.00
Välismaale . .	" 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 " . . .	" 12.00
Poolaastas . .	" 3.00	12—2 p. l.	Kaanekülgedel—kokkuleppel	

SISU: Kodumaa saaduste propaganda-nädala puhul. Meie tööstusettevõtteid koormatakse ilgsete kantseleiformaalsustega. Tartu suurkaupmees Peeter Luksep 50-aastane. Kuidas teha kindlaks toidualnete võltsimist. Põlevkivi tööstus Eestis. Mehaaniline tahvelklaasitööstus Euroopas. Laevade tänavune prahituru seisukord ja väljavaated eelolevaks navigatsiooniks. Vetselollide kõrgendamine Saksamaal. Üldine majanduslik seisukord Itaalias. Skandinaavia ja Balti purjelaevaomanikkude koostöö „Põhjamaade p.-l. omanikkude liidu“ loomise kaudu. Kaubandus-tööstus- ja Teataja kirjavahetus. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Äride register. Abieluvaranduse lahutamise lepingud Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Toldalnete turg. Välisbörsid, Kaubahu. Tallinna börsi kursisedel.

Kodumaa saaduste propaganda-nädala puhul.

6. aprillil avati Tallinna Börsisaalis kodumaa saaduste, riietuse ja jalanõude näitus ning sellega koos teatud mõõdul propaganda-nädal.

Me oleme omadega jõudnud kaunis tublisti kurva seisukorran. Noore iseseisva riigi loomine ei ole kaugeltki kerge töö. Ainult lapselikud hinged võisid arvata, et iseseisvus sünnib vaid nende vereohvrite läbi, mis tõi meile vabadusvõitlus. Ei kaugeltki mitte. See annab küll vabad käed, aga iseseisvuse loomine peab jatkuma veel palju aastaid ja väga suurte pingutustega, et need vabad käed iseseisvuse saaksid täita nii vaimliselt kui ka aineliselt iseseisva süga. Meil peab olema oma majapidamine, me peame oma produktiooniga endid elatama ja ülal pidama. Me ei tohi võõrastelt ikka ja lõpmatuseni osta, meie ostujõud kuivab ju kokku, me peame saadusi ise tegema. Rahva jõukus ei seisa kaugeltki kokkusulavas rahas, vaid tööenergiast, mis valmistab tarbeid.

Meie olukord ja elamise süsteem enne iseseisvust olid kujunenud selliseks, mis on kohane suurriigi majandussüsteemi väikesele kõrvalrakukesele. Iseseisvuse saavutamiseks sündis olukord, kus see kõrvalrakuke pidi ümber sündima väikeseks, aga täieliseks omaette tervikuks. Suure organismi pisikesest osast peab saama

väike iseseisev organism oma elamise ja tegutsemisega. Rahva iseseisvus ei ole loodud ega kindlustatud seni, kuni see organism pole kujunenud küpseks. Rahvas, kes tahab elada, peab tooma ohvreid ja teritama mõistust ning tegema kaua käsivarte pingutavat tööd, kuni jõutakse selleni. Üle kümne aasta on möödunud vabadusvõitlusest sõna otsekohesest mõttes, aga vabadusvõitlus kodu ehitamise mõttes kestab sisemisil, ainelisil ja vaimlisil frontidel edasi veel täie hooga, peab veel kestma väga palavalt, väga ohvrimeelselt ja väga puhta ja plaanikindla iseteadvusega.

Nüüd seda võitlust ei juhi kindralid ega võitle sõdurid, nüüdses võitluses löövad lahinguid ja teevad strateegiat töösturid, kaupmehed ja kogu lihtinimeste hulgas, kel on armastust kodu elujõu vastu.

Nagu sõjamõllus on argu inimesi ja sabotööriid ning kõhklejaid, on kõrvalehoidjaid ja on väejooksikuid, nii on ka riigi sisemise majanduselu ülesehitamise võitluses küllalt neid, kes hoiavad sellest kõrvale, kes ei usu anda oma täit jõudu sellele, kes katsuvad väikeste inimestena kergemal kujul võtta ära oma isikliku heaolu matikese ja rahva kui terviku üldisest huvist ja hüvest hoolivad vähe. Need on kaubitsejad ja hangedajad, kes tõmbavad siit ja sealt, sosinal ja

salaja peavad plaane, aga üldiselt ülesehitamise mõttes on igasuguse kavata. Ega me ei hinda neid inimesi; meie majanduselugi parem püüd kisub sinna poole, et saaksime teadliku ja ratsionaalse saaduste loomise ja sellega arendada kauplemist ja et saaksime rahva kasvatada teadlikuks kaubatarvitajaks, kes iga ostmise juures rahuldab oma nõudeid, aga ühtlasi ka üldsuse heaolu kindlustamisele aitab kaasa. See on propagandanädala ilus mõte.

Meie inimesed elavad lõpmatuseni iseteadvusetut elu. Nad ei usalda oma vähimatki sammu ega tegu ega ettevõtlikkust. Välismaalane — see on mees meie inimeste silmis, ja see, mis tuleb välismaalt, on väärtus.

Mulle tuleb meele lõbus lugu. Meie endine juustukuningas M. valmistab head juustu ja saatis seda välismaale. Siin inimesed ostsid ju ka ikka välismaa juustu, see on parem meie omast! Juustukuninga poeg ostis ka korra poest välismaa juustu ja see maitseks väga hea. Aga ta nägi, et välismaa firma templi kõrval oli ka tema isa M. tempel. Nii sünnib meil paljude kaupadega. Kaup siin muidu ei lähe kui saada välismaale ja too sealt tagasi müümiseks — siis alles on see inimeste silmis hea kaup.

Nii kaevati veel hiljutisel kaubanduse-tööstuse propagandanädalal Tartus, et meie reketid leiavad ostjaid ainult siis, kui nad käigu üle Inglismaa on ära teinud.

Käesoleval näitusel üllatab meid eriti riiete rikkalik osakond. Me oleme riietumises üldse vist üle-jõu-käivalt peenutsevad. Meil pole raha ega muud jõukust olemaski, aga riietumises kipume ületama paljude jõukamate riikide inimesi. Ja meil on nagu epideemiaks saanud, eriti naiste keskel, uhkeldada, et meie kleidid on Pariisist, kingad Viinist ja pitsid Brüsselist. Näitus näitab meile, et meie oma tööstus valmistab väga ilusaid riideid ja väga moodsate mustrite järele. Küllap me seda väga palju omandame võõramaa väärtuste pähe. Kaupmehed on ju päris hädas inimestega — nad ei osta riideid, kui ei valeta, et riie on sealt ja sealt välismaalt. Säärane kurb nähe teeb meie majanduselu ja tööstuse täienemise väga raskeks. Tehased ja vabrikud peavad väheste inimestega läbi ajama ja kiratsema, sest välismailt veetakse kaupa üle-jõu suurel arvul siseturule. Tööta tööliste arv kasvab, raha ringkäik kuivab kokku, raha jääb üldse väheseks. See kõik lööb inimeste meeoleolu, elurõõmu, ettevõtlikkuse nii piinavalt alla, et hakame või vägisi kahtlema oma elujõus. Jõudu meil on, aga me pillame oma jõudu nii plaanitult ja kergemeelselt, et päris tüsedaid karistusi ku-

luks sellele legaalselt nii süütult paistvale rahva ja riigi jõu õõnestamisele.

Vaadakem näitusel väljapanekuid. Näeme seal peaaegu kõiki neid artikleid, mida tarvita-me. Ja nad ei ole sugugi halvad ega ole sugugi näotud. Milleks meie vaesus tohiks olla kutsutud seda tööd andma välismaade töölisile? Me võime sealt saada sukki, sokke, trikood, trikopesu, spordiülikondi, pitsse, paelu, milanaisi, atlast, serge'i, crêpe de chine'i, tafti, pesusiidi, ripsi, crêpeline'i, mööbli- ja dekoratsiooniriideid jne. Kõige odavamast sitsist kuni hea siidini võime osta tarbeid omamaa tööstusilt.

Samuti märgime siin, et saapad ja kõik muud jalanõud ei tarvitseks sugugi tulla välismailt koorama meie kehvust.

Kui meil kõik ei ole kvaliteedilt veel sammu-pidav vanade tööstusmaade saadustega, siis peak-sime pidama meeles, et meie ise ju ka pole milleski säärasel tasapinnal nagu vanade kultuurmaade inimeste parim osa. Meie ise peame endid tugevamaks ja paremaks võitlema oma tööga!

Kuidas me oleme võidelnud? Ikka mitte kauge-ltki küllalt intensiivselt ja küllalt elunõuete kohaselt. Ei või me praegugi öelda, et näitus oleks vaatamise kõrval hoolitsenud ka kõigiti õppimise võimaluste eest. Reklaami-joon on meil väga nõrk. Näitus ei ole isegi hindu pannud asjade külge. See on nagu vaateaken, mis näitab, aga midagi ei ütle.

Meie majandusliiklus elus on valitsenud luba-matuseni suur hoolimatus ja asjatundmatus. Aga majanduselu ei ole mitte nagu mõni kooli-küsimus või vaidlusõhtu, kus iga mees võiks oma arvamusi pidada tarkadeks. Siin on vaja suurt vilumust ja ärielu põhjalikku tundmist, kui tahe-takse luua kaugemale ulatuvat majanduselu tege-vuse süsteemi ja selle järele käia. Aga meie ma-jandusministeerium on olnud samuti parteide võistluse tallermaaks, kuhu parteid saadavad oma mehi, küsimata, kas neil majandusest on aimu või mitte.

Riigivanem tähendas kord oma kõnes riigi-kogus, et meil ministrid, nagu mujalgi, ei tar-vitsevatki olla asjatundjad, nad määravad vaid suuna. Ametnikud peavad asja tundma, aga meie viga seisvat selles, et ka ametnikud ei tun-ne oma alasid. Nii siis pimedad juhid ja teevad kõik ainult suunda!

Rahvas, vaadake, tema pole seda soovinud.

Kaubandus-tööstuskojal kui asjaomasel asu-tisel seisab ees palju tööd, et juhatada meie töös-tust õigesse roopasse ja ka rahvas tõmmata selle tööstuse austamisele.

R. K.-P.

Meie tööstusettevõtteid koormatakse liigsete kantseleiformaalsustega.

„Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ veergudel on juristid viimasel ajal sageli võtnud sõna küsimuse kohta, kas on meil tööstuses 8-tunniline tööpäev seaduslikult maksev või mitte. Jättes selle küsimuse selgitamise juristide hooleks tahaksin siinkohal märkida tarbetut ja tööstusettevõtteid (eriti vähemaid, kel puuduvad mitme ametnikuga kontorid) koormavat pahet, s. o. — haridus- ja sotsiaalministeeriumi poolt nõutav liigne ja üleliia keeruliseks aetud kantseleilikkus.

Näiteks said tööstusettevõtteid käesoleva aasta jaanuarikuu keskel tööinspeksiooni poolt jällegi ringkirjalise teadaande ületunnitööde kohta, milles antakse seletusi ületunnitöö mõiste asjus. Ühtlasi nõutakse endistele lisaks veel uute vorminõuete täitmist, kuigi tööstused on juba küllalt koormatud igasuguste sotsiaalkindlustusse puutuvate ja statistiliste aruannete täitmisega. Nii nõutakse uues tööinspeksiooni teadaandes muuseas järgmist: „Ületunnitöö, nii sunduslik kui ka mittesunduslik, märgitakse sellekohasele tabelile, mille vorm teadaandele juure lisatud. See tabel täidetakse kahes eksemplaris, millest üks hoitakse ettevõtte kontoris alal ja teine pannakse enne ületunnitöö algust tööruumes nähtavale kohale välja ning ületunnitöö lõpul lastakse tööliste poolt alla kirjutada ja saadetakse iga kuu lõpul tööinspektorile.“

Kogu selle teadaande sisust jääb mulje, et sotsiaalministeeriumil on arvamine, nagu sünniks töölistele tööstustes ületunnitööde kaudu suurt ülekohtu ja nagu tuleks töölist igal tingi-

musel ületunnitööde eest kaitsta. Tegelikus elus on aga asi siiski otse ümberpöördukt. Raskete aegade tõttu on iga tööline rõõmus, kui ta päeva jooksul mõne juhusliku ületunni võib töötada, et rohkem teenida, seda enam, et ületundide eest makstakse kõrgemat tasu. Ületunnitööde kohta käivad määrad on töölistele väga hästi teada, samuti ka nende õigused ületunnitööde suhtes. Seepärast osutub uute eriliste nimekirjade pidamine ületunnitööde kohta täiesti üleaaruseks.

Nende liigsete nõudmiste vastu on töösturid mitmel puhul protestinud oma organisatsioonide kaudu, kuna ju töösturid ületunnitöödest ainult üksikuil juhtudel on huvitatud, sest ületunnitööd, mille eest tasutakse suuremal määral, teevad produktsiooni kalliks. Töölistes on aga alati rahul, kui nad võivad teha ületunnitööd, saades selle eest kõrgendatud tasu. Uute nimekirjade pidamine nõuab aga tööstusilt hulga asjata tööd ja kirjutamist. Samuti peetakse ka töölist ületunnitööde nimekirjade kontrollimise ja neilt allkirja võtmisega töö juures kinni, mis mõjub takistavalt töö edukusele.

Kui tööinspeksioonil on arvamine, et ületundide paberliku kontrolli abil suudetakse töötäliste küsimus lahendada, siis eksib ta kindlasti selle juures. Süstemaatilist ja alalist ületundide tegemist nõutakse võib-olla ainult üksikuis üsna väikesis ettevõtteis ja sealgi ei suuda seda ära hoida ettekirjutatud paberlik kontroll. Ja seepärast poleks mingit põhjust koormata kõiki tööstusi ikka jälle uue kantseleipaberite uputusega.

H. Rose.

Tartu suurkaupmees Peeter Luksep 50-aastane.

35 aastat tegev ärialal.

11. aprillil s. a. pühitses meie kaubanduslikes ringkonnis ülemaaliselt tuntud ettevõtlik ja energiline äriees Peeter Luksep oma 50. sünnipäeva. Sel puhul on meil eriline rõõm tuua oma parimaid õnnesoove h-ra Luksepale kui Kaubandus-tööstuskoja nõukogu liikmele ja kodumaa kaupmeeskonna huvide eest võitlejale.

Peeter Hendriku p. Luksep on sündinud 11. aprillil 1880. a. taluperemehe pojana Tartumaal Puka vallas Kroonimäe talus. Pärast Ilmjärve

kihelkonnakooli lõpetamist siirdus 16-aastane noormees ärialale, astudes 19. jaan. 1896. a. Tartus J. Neumanni koloniaalkauplusse õpilaseks. — Ei olnud kerge tol ajal õpilase põli: tuli töötada hommikul kella 6-st kella 10-ni õhtul, puudalisi suhkru- ja jahukotte väikekaupmeestele kohale kärutada, — ja seda kõike 3-rublaise kuutasu eest. — Juhitud kindlast tahtest elus läbi lüüa ja saada kord iseseisvaks äri-meheks tuli noormehel pärast vaevarikast päeva-

Peeter Luksep.

tööd pühendada palju uneta öid oma hariduse täiendamisele. Kui eluraskused kippusid mõnikord etteseadud elusihiti tumestama, tuletas noormees meele isalt eluteele kaasaantud juhtsõnu: „Poiss, loo läbi, kui sul ka ei tea kui raske on, siis saab sinust mees!“ — Need sõnad julgustasid ja aitasid noormeest üle saada kõigist raskusist. Ja tööpoolest, kui 1898. a. J. Neumanni äri ostuteel läks Karl Holstile, näeme varsti alles 20-aastast noormeest seismas selle suure äri eesotsas, ärijuhina, kellele makstakse tolle aja kohta võrdlemisi kõrget tasu — 100 rbl. kuus prii korteri ja ülalpidamisega.

Nii töötades ja juhtides suurt kaubamaja ning elades kokkuhoidlikult võis noor Luksep 1905. a. pidada omaks juba mõne tuhande rubla list kapitali, et sellega koos vanema vennaga asutada Peterburis Nikolai vaksali lähedal kompvektivabrik. Kuid saatust tahtis, et P. Luksepast ei saanud töösturit. Nikolai vaksali laiendamiseks lõhuti maha hoone, kus asus ven-

dade Luksepate kompvektivabrik, ja P. Luksep siirdus uuesti oma armsaks saanud alale. 1908. a. avas P. Luksep ühes M. Grünbergiga Tartus riidekaupluse, mis 3 kuud hiljem kaasomaniku surma tõttu kuulub tervelt P. Luksepale. Sellega võib P. Luksepa firma Tartus, Kaubahoov nr. 15, paari aasta pärast pühitseda oma 25 aasta juubelit.

1921. a. astub P. Luksep veel teise riideäri, k./m. K. E. Tschernovi, kaasomanikuks. 1928. a. alul läheb aga firma Tschernov, Luksep & Ko Tartus, Kaubahoov nr. 6 — 7, ostuteel Peeter Luksepa ainuomanduseks. Juhitud soliidse äritegevuse põhimõttest, pidades kinni ausast ja õiglasest kaupmehe eetikast on P. Luksepa äri manufaktuunkauba alal võitnud laialistes ostjate ringkonnis täielise usalduse ja suure poolehoidu ning on saanud mõjukaimaks ning tähtsaimaks teguriks riidekauba hindade reguleerimisel Tartus ja ümbruskonnas. Isa õpetussõnad on kannud head vilja: Peeter Luksep on elus lõõnud läbi, on saanud tubliks ärimeheks!

Kuid P. Luksep pole mitte ainult tubli äri- mees, vaid tal on jatkunud energiat ja tahtet rakendada oma teadmisi ja kogemusi ka muuks ühiskondlik-kasulikuks tegevuseks. Nii näeme teda alates 1910. aastast tegutsemas pangategelasena, Pauluse kiriku koguduse nõukogus, „Vanemuise“ eestseisuses, Tartu linnavolikogus, Tartu Kaupmeeste Ühisuse juhatuses, selle esimehena, Kaubandus-tööstuskoja Tartu osakonna abiesimehena, Kaubandus-tööstuskoja nõukogu liikmena kui Lõuna-Eesti kaupmeeskonna esindaja.

Nii siis mitte ainult kui korralikku, tublit, energilist ja kõrgele tõusnud ärimees, vaid ühtlasi ka kui laia silmaringiga ja suure algatusvõimega ühiskonna liiget, kelle tegevusest saavad osa ja kelle töövilja võivad maitsta paljud kaaskodanikud, tervitame Peeter Luksepat pool-sajangu tähistele jõudmisel ja soovime palju, palju aastaid ning raudematut rammu käia senistel radadel täis õnnistusrikkast tööd ja tegevust!

Kuidas teha kindlaks toiduainete võltsimist.

Toidu- ja maitseainete kohta administratiivkorrast peetav järelevalve on sama vana kui seda on üldse inimsoo kultuur. Teame, kuidas näiteks keskajal toiduainete kõrget kvaliteeti väga hinnati, kuidas võimud nende ainete võltsijaid isegi surmanuhtlusega karistasid. Maailmasõda ja re-

volutsiioon ei ole ka siin oma pitsatit jätnud panemata; toiduks minevate tarbeainete produktiooni langemisega meil Euroopas võttis laialt hoogu igasugu aseainete valmistamine, mis omakorda kutsus esile toiduainete võltsimise.

Seepärast on meil riigi- ja omavalitsuste

sammud eluüalpidamiseks tarvis minevate toiduainete valmistamise, alalhoidmise ja müümise alal täiesti otstarbekohased, õigemini möödapääsmatud, missugused peale puht tervislike ülesannete piiravad veel tarvitajaskonna tüssamist.

Kahjuks ei saa siinkohal jätta mainimata seda dualismi, mis meil viimastel aastatel on tulnud ilmsiks toidu- ja maitseainete müügi alal, ja nimelt, et hoolimata toiduainetekaupluste spetsialiseerimisest, nende kaupluste kohta väljaantud üldmäärustest, samuti korraldustest piima ja selle saaduste müügi kui ka nende ainete järelekatsumise kohta, valitseb meil ometi täielik vabadus kaubitseda nende ainete uulitsatel ja turgudel, kus tervishoidlikke nõudeid silmas ei peeta või neid on võimatu läbi viia ja täita.

Peatume allpool lühidalt tähtsamate toiduvahendite juures:

Piim on vedel aine, mis koosneb kaseiinist, albumiinist, piimasuhkrust, amorgaanilistest sooladest, ujuvate rasvakerakestega, missugused on ümbritsetud kaseiini sisaldavate kestakestega. Lehmapiima tihedus on 1,026—1,040 ja ta sisaldab endas 2½—5% rasva, 3½% munavalgoolust, üle 4% piimasuhkrut, 1% ümber sooli, kusjuures ülejäänud osa langeb vee arvele. Piima sisaldavus oleneb suurel määral lehma sordist, toitmisest, selle tervislikust seisukorrast jne.

Piima rahulikult seistes ilmuvad rasvakerakesed piima pinnale, kus siis tekib kõige väärtuslikuma koosseisuga piimakiht. Soojas hakkab piim käärima, piimasuhkur muutub piimahappeks, piimalehelis, mis sisaldab kaseiini lahustatult, neutraliseerub ja piim läheb hapuks; kaseiin koguneb tükkideks, kuna ülejäänud piimaosa on täiesti vedel. Abinõu piima hapnemise ärahoidmiseks seisab selles, et piimahappe baktereid, missuguseid on igalpool olemas ja mis seda kiiremini siginevad, mida kõrgem on temperatuur õhus, takistada levimast. Selleks keedetakse piim kohe pärast kipsmist, mistõttu bakterite eod hävitatakse; ühtlasi võetakse tarvitusele abinõud, et uued eod piima juure ei pääseks, s. o. piim steriliseeritakse. Piima võltsimiseks tarvitatakse vett, tekstriini, piimasuhkrut, pilliroosuhkrut, jahu, tärklisi ja kriiti; hapnemise ärahoidmiseks lisatakse piimale juure booraksi, soodat ja soola.

Piima järelekatsumisel tuleb eeskätt pöörda tähelepanu piima väljanägemisele, lõhnale ja maitsele. Piim peab nägema välja kollakas-valge, mitte sinikas-valge, omama meeldiva, magusa maitse, ei tohi värvida sinist lakmuspapereid punaseks ega punast tugevasti siniseks. Veega segatud piima on võimalik proovida Quevenne-Mülleri laktodensimeetri abil. Proovitav

piim valatakse pärast hoolsat ümberliigutamist klaasist tsilindrisse ja riputatakse siis piimakalu külge; kaal vajub ning piima pind langeb ühte mõne kaalu juures leiduva skaala jaotuspunktiga; kooritud või veega segatud piima juures on see suurem kui täispiima juures, kusjuures piima temperatuur tuleb võtta arvesse (15° C. järele loetakse normaaltemperatuuriks).

Täispiim näitab 15° C. järele laktomeetri juures 29—32°, poolpiim (võltsitud) — 15° C. järele laktomeetri juures 31—34° ja kooritud piim — 15° C. järele laktomeetri juures 32—37°.

Piima võib katsuda järele ka mikroskoobi abil. Pahatihti lisatakse piimale juure jahu või tärklisi, missugused lisandused seisemisel harilikult kogunevad nõu põhjale; kui piima pealmised kihid on ära valatud ja põhjajäänud osa pärast keetmist ära jahutatud ning sellele joodilahu juure lisatud, siis muutub vedelik jahu või tärklise sisaldavuse puhul tumesiniseks.

Või saadakse lehmapiimast raputamise teel, kusjuures rasvakerakesed liituvad pehmeteks massiks. Seisemise juures järgnevad võis sise-mised muudatused, mis sellele annavad halva maigu ja või seega teevad tarvitamiseks kõlbmatuks. Või alalhoidmine sünnib puu-, kivi-, portselaan- ja emalilitud nõudes ja katte all.

Suuremate võitagavarade hoiuruumid peavad olema korralikult ja puhtalt hoitud, vilud ja tuulutatud. Suvel hoitakse võinõud jääkappides, vähemates ettevõtetes pisikesi nõusid aga puhtas, külmas vees. Valmistamise aja kohaselt omab või kollaka või kollase värvi (suvine ehk rohu-või) või jälle valkja värvi (talvine või).

Võid võltsitakse üleliigse soolamisega, kartulipudrugaga, jahuga, rasvaga, margariiniga, palmi- ja kookusrasvaga, boorhappega, booraksiga, formaliiniga ja värvimisollustega, nagu safraniga, saflooriga, Martius-kollasega, Viktoria-kollasega jne.

Järelekatsumisel sulatatakse võid; puhas või sulab 32—36° juures C. järele. Vee olemasolu võis tuleb ilmsiks juba väga lihtsa proovimisviisi abil. Nimelt võetakse tükk võid ja lüüakse sellele laia noa küljega, mille tagajärjel võis leiduv vesi ilmub noa jäljele veetilkade näol. Jahu, kipsi jne. lisandused võis tehakse kindlaks või sulatamisega koos sellele juurelisatud veega, kusjuures lisandused lähevad üle vee hulka. Igasugu teiste rasvade olemasolu lehmapiima-võis tehakse kindlaks või lahustamisega petrooleumi-eetris, kusjuures muud rasvad lahustuvad enne kui või.

Vahe või ja kunstvõi vahel seisab selles, et viimane sulatatult pärast hangumist mikroskoobi

all vaadeldes näib koosnevat väikestest kristallikestest. Värvioolluste sisaldust võib teha kindlaks, kui soojendada klaaskolbis 50—100 gr. võid ühes 100—200 cm.³ veega kuni või sulamiseni; vedelik loksutatakse korduvalt ümber ja filtreeritakse hoolsasti läbi, mille järele sade- med filtril lähevad keemilise analüüsi alla. Järelevalveasutised tarvitavad harilikult mitterasvaolluste, nagu vee, soola ja munavalge, sisalduse kindlakstegemiseks võis butüromeetrit: 15 gr. võid kaalutakse ära, sulatatakse butüromeetris, pannakse see siis vette, tseprofugeeritakse ja sula või lahustatakse petrooleumietri abil, millega butüromeeter täidetakse. Mitterasvad langetavad põhja ja seisavad butüromeetris rasvade eetri abil lahutatud, kus siis ka protsendilist vahekorda on võimalik kindlaks teha.

Juust valmistatakse piimast, koorest, kooritud piimast või võipiimast. Piimas leiduv kaseiin eemaldatakse sealt kahel viisil: piim lastakse kas hapuks minna, kusjuures piim muutub paksuks (kaseiin eraldub), või rõõsast piimast eraldatakse juustuollus n. n. laabi abil.

Juust on üks toitvamatest toiduainetest ja sisaldab endas 35% ümber munavalget. Juustu võltsitakse samade vahenditega, millega võidki. Jahu- ja kartulilisandused juustus tehakse kindlaks mikroskoobi abil; see on võimalik ka juustu üleskeetmisega, missuguse vedeliku jooditinktuur värvitakse siniseks. Juustu hoitakse alal viludes, värske õhuga ruumides. Juustu ümber riputatakse soola või ta mässitakse puhastesse veini või rummiga niisutatud lappidesse.

Munad on väga rammus toiduvahend ja samuti, nagu täispiim kooritud piimast on rammusam, on ka munavalge ühes -kollasega tarvitamiseks palju kasulikum kui munavalge või -kollane üksikult. Toiduks tarvitatakse peamiselt kanamune, harvem aga ka hane-, pardi-, kiiviti- ja kajakamune; võltsimisi tuleb siin vähem ette: nii võib kergesti varesemune osta neile väga sarnaste kiivitimunade pähe. Värsked munad on läbipaistvad ja rasked, mitteläbipaistvad aga on juba toiduks kõlbmatud. 10%-lises keedusoola lahuses vajuvad värsked munad põhja, vähem värsked ujuvad sügavas või keskel, selle järele, kui võrra kõlblikud nad on, kuna vanad munad ujuvad lahu pinnal. Mune hoitakse külmas, kuivas kohas; neid konserveeritakse kastes kummilahusse ja raputades neile siis kipsipulbrit peale või jälle kastetakse nad salitsiillahusse ja pakitakse saepurusse. Transporteerimisel hõõrutakse mune puuõliga. Külmanud munad muu-

tuvad tarvitamiseks jälle kõlvuliseks, kui nad 2—3 tunniks pannakse külma vette.

Lih a all mõistame loomade muskulatuuri, mis on läbi kasvanud rasva, kontide ja sooltega ning läbi imbutatud vedelikuga, n. n. lihamah- laga.

Lih a koostis on järgmine:

74% vett,

22% lämmastikaineid (proteiini),

2½% rasva,

1½% mineraalollusi.

Lih a, nagu ta on müügil, sisaldab 5% rasva, 69% vett, 16% muskulatuuri ja 10% konte. Värske liha on elastiline ja omab spetsiifilise lõhna. Võltsimine tuleb ette sel teel, et hobuse- liha müüakse pahatihti loomaliha asemel, loomakopsu vasikakopsu asemel jne. Soögiks täiesti kõlbmatu ja tervisele kahjulik on halvaks läinud liha ja liha igasuguste haigusidudega, nagu tati- tõbe, sõratõbe, suuhaigust jne. põdevatelt loomadelt; toiduks kõlbmatu on ka sumud või mürgi- tuse tagajärjel lõpnud loomade liha. Üksikasja- lisi proovimisi võetakse liha juures ette peami- selt mikroskoobi abil.

Kalad on nende õige konserveerimise ja valmistamise juures võrdlemisi väärtuslik toidu- vahend. Vanu, seisnud kalu võltsitakse sel teel, et nende lõpused, mis on muutunud kahvatuks, vere või aniliinvärvidega värvitakse punaseks. Värskete kalade lõpused on punased, liha tihed ja elastiline, vajutatud sõrmejäljed kaovad kohe, vees vajub värske kala kiiresti põhja. Mitte- värskete kalade nahk on tihti punakas, silmad sisse vajunud, oimud kahvatud või kollakad, liha närtsinud. Määdad kalad haisevad ja ujuvad vee peal.

Vorsti valmistatakse tailihast ja rasvast mitmesuguste võrtside juurelisamisel. Vorsti võltsitakse tärgklisega, saiaga ja mitmesuguste aseainetega. Hea vorstimaterjal ei tohi lõhnata halvasti. Et vorstis tärgklise ja saia lisandusi kindlaks teha, selleks võetakse tükk vorsti, hakitakse see peeneks, pannakse vette klaastsilindrisse, jahutatakse pärast keetmist ja lisatakse sinna juure lahjendatud jooditinktuuri. Vorstitükike- sed muutuvad kartuli- või saiajahu lisanduste puhul siniseks; tulevad aga üksikud sinised punk- tid selles massis nähtavale, siis annab see tun- nistust ainult võrtside, nagu pipra ja teiste võrt- side, olemasolust.

Põlevkiviõli-tööstus Eestis.

Raudteed, tsemendivabrikud ja mitmesugused muud tarvitajad on 1918.—1929. a. ümber-töötamatult tarvitanud ära 2040748 tonni Eesti õlikivi, kuna samal ajal on aetud õlideks ainult 237986 tonni (10,4%).

Kuid ainult õlideks aetuna võib meie õlikivi võita laiemat tarvitamist. Ümbertöötamatuna tarvitatult ei anna õlikivi välja oma maksimaalset kasu, sest kadu tahma ja koksi näol on suur; samuti on toore kivi veoraadius piiratud, sest kasutuskõlvulise orgaanilise aine kõrval sisaldab õlikivi kaalu järele rohkem kui poole tuhka ja vett, s. o. ballasti, mida on asjatu vedada.

Õlideks destilleerimise seadsid oma eesmärgiks ka kontsessioonärid, kes õlikivide alal tahtsid hakata tegutsema. Ja ka riiklik õlikivitööstus asus kohe algusest peale õliküsimuse lahendamisele. Tema sellesihine katsevabrik ehitati 1921. aastal, millele järgnes 1921.—1924. a. suurema õlivabriku ehitamine, mille läbilaskevõime on 200 tonni õlikivi öö-päeva jooksul.

1924. aastal said valmis „Eesti Kiviõli“ akt-

siaühisuse destilleerimisahi Erra vallas Virumaal ja Vanamõisa (12 klm. Rakverest) kaksik-retort. Ettetulnud puuduste tõttu jäeti mõlemad ahjud seisma. Esimene asendati uuetüübilise ahjuga, mis töötab praeguseni, võimaldades lasta läbi kuni 80 tonni õlikivi päevas. Vanamõisa retordid seisavad praegugi.

1928. aastal hakkas tööle „Eestimaa Õlikonertsiumi“ proovivabrik Tüksamäel, mis 24 tunni jooksul läseb läbi 200 tonni õlikivi. Kuid 1929. a. suvel jäeti vabrik seisma. Nii töötavad praegu ainult Riigi põlevkivitööstuse Kohtla õlivabrik ja Eesti Kiviõli A./Ü. oma (vastavatud „Kiviõli“ raudteejaama juures).

Kohtla õlivabrik on oma täielise valmisoleku ajal 1927.—1929. aastani töötanud läbi ainult 106513 tonni kivi, 180000 tonni asemel, mis vastaks ta täiele koormatusele. Vähendatud toodangu põhjus: puudub nõudmine õlivabriku produktidest hinnaga, mis ei oleks alla omahinna. Küll on katsutud valmistada mitmekesiseid produkte, millel oleks parem hind ja minek, kuid

Väljavõte Eesti Hüpoteegipanga 1929. a. aruandest.

Deebet.	Kahju- ja kasuarve.	Kreedit.	
Valitsemise kulud	Kr. 45.240,41	Määratud maksud	Kr. 39.130,88
Riigi- ja muud maksud	„ 8.408,71	Tagavara-kapitali 0/0/0	Kr. 6.402,13
Kinnisvara vananemine	Kr. 707,05	Sissetulekud	„ 32.648,59
Vallasvara	„ 241,10	Kinnisvara kasutamine	„ 1.585,—
Disagio	„	Kursi vahe	„ 0,18
Kinnisvara kasutamine	„ 7.254,75		
Kasu, tagavara-kapitali arvele kantud	„ 1.067,82		
	„ 16.846,94		
	Kr. 79.766,78		Kr. 79.766,78

Aktiva.	Ärisels 1. jaanuaril 1930. a.	Passiva.	
Kassa	Kr. 3.831,25	Tagavara-kapital	Kr. 130.608,83
Pangad	„ 238.340,96	Käibel olevad pantlehed	„ 6.265.594,50
Väärtpaberid	„ 51.618,—	Loositud väljamaksmata pantlehed	„ 13.028,25
Pantlehe-laenud	„ 6.350.403,—	Väljamaksmata kupongid	„ 22.056,24
Laenu intressid	„ 129.631,90	Kupongide ostmise fond	„ 262.480,36
Vallasvara	„ 4.506,—	Võlakahanduse kapital	„ 100.388,99
Tagasitulevad maksud	„ 8.026,97	Läbikäivad summad	„ 18.660,97
Kinnisvara	„ 34.650,77	Tagasimakstud laenu	„ 857,—
Maksud laenuvõtjate cest	„ 2.893,37	Vallasvara vananemise kapital	„ 2.336,10
5%-line kupongimaks	„ 1.107,21	Ametnikkude kindl.-kapital	„ 9.093,94
Vene raha	„ 1,—	Võlg kinnisvaral	„ 5,25
Ametnikkude kindl.-kapital	„ 100,—		
	Kr. 6.825.110,53		Kr. 6.825.110,43

Eelolev aruanne on kontroll-nõukogu poolt vastu võetud ja volinikkude kogu poolt 29. märtsil 1930 kinnitatud.

Juhatus.

siiski ei saadud viia müüki nii kõrgele, et oleks võidud realiseerida õlivabriku täie käigu juures saadavat toodangut. Mõned alguses tehtud müügid välisturule aratasid lootust, et müügivõimalusi on küllaldaselt, kuid varsti laskisid võistlejad hinnad niivõrra alla, et muutus võimatuks meie tooteid müüa. Tuli loobuda suuremaid lootust välisturgu võita ja otsustati minna üle peamiselt bensiini valmistamisele, mida siseturg vajab säärasel määral, et võiks tarvitada ära kogu hulga, mida võiks anda Kohtla õlivabriku tootesõli. Selle kavatsuse teostamiseks on praegu käimas bensiinivabriku ehitamine Kohtla.

Eesti Kiviõli A./Ü-se õlivabrik annab toorest õli ja toorest bensiini. Viimase tarvitajaks (eriotstarbeks) on Tšehhoslovakkia, kuna esimest on tarvitatud kütteõlina kodumaal. Praeguse vabriku vähese toodangu juures ei tee saaduste realiseerimine suuremaid raskusi. Tema kui proovivabriku andmeil projekteeritakse praegu suurema (läbilaskega kuni 500 tonni päevas) vabriku ehitamist.

Ka Eestimaa Õlikonsortsium kavatses lasta vabriku uuesti käima, et saada tema käitamisel ikkagi lõpliku vastuse küsimusele, kas on sääraselt tüüpi vabrikute juures üldse kasulik teha tegemist Eesti õlikiviga või mitte.

Vanamõisa kaevanduse rentnik, Inglise selts „M. E. Oil Syndicate Ltd“, otsib rahamehi, kes talle võimaldaksid ümber ehitada õlivabriku ja hakata uuesti tööle. Praegu on tal läbirääkimised seltsiga „The New Consolidated Goldfields Ltd“, kes pärast katseid, mis ta viimaste aastate jooksul teinud Eesti õlikivi destilleerimise alal nii Ameerikas kui ka Inglismaal, tööstuslikus ulatuses, on jäänud peatuma teatava retorditüübi juures, mida ta peab praeguseni proovitud retordidest kõige kohasemaks Eesti õlikivile.

The New Consolidated Goldfields grupi viimase aja sammud lubavad loota, et see grupp kujuneb Eesti põlevkiviõli tööstuse alal üheks tugevamaks ja enäntöötavamaks välisgrupiks.

Lisaks läbirääkimistele Vanamõisa kaevanduse rentnikuga, millest ametlikult midagi konkreetsemat ei ole teada, on The New Consolidated Goldfields Ltd asunud eeltöödele oma proovi-õlivabriku ehitamiseks Davidsoni patendi (Eesti patent nr. 1122, antud 28. nov. 1928. a.) järele. Vabriku asukohaks saab arvatavasti koht Bax Ironside Oliveri kontsessioonil, 2 km. Kohtla jaamast lääne poole, raudteest lõuna pool. Üles seatakse 10 pöörlevat välisküttega retorti, üldläbilaskevõimega 250 tonni õlikivi päevas. Õlikivi kavatakse ostma naaberkaevandusist.

Mehaaniline tahvelklaasitööstus Euroopas.

Tahvel- (akna- ja peegli-) klaasitööstus on pärast maailmasõda end ümber korraldanud ja mehaanilisele valmistusviisile üle läinud. Tarvitusel on kaks mehaanilist tööviisi: Fourcault ja Libbey-Oven. Eelistatavamaks on osutunud Fourcault tööviis. 1928. a. lõpul oli Euroopas mehaanilisi tahvelklaasivabrikuid:

	Fourcault- viisilisi		Libbey-Oven- viisilisi		Kogu tootevõime miljonit ruutmeetrit
	Arv	Tootevõime miljonit ruutmeetrit	Arv	Tootevõime miljonit ruutmeetrit	
Belgia	147	44,1	13	15,6	59,7
Saksamaa . .	69	20,7	6	7,2	27,9
Čehho- Slovakkia .	65	19,5	—	—	19,5
Prantsusmaa	40	12,0	6	7,2	19,2
Venemaa . .	50	15,0	—	—	15,0
Itaalia	6	1,8	4	4,8	6,6
Inglismaa . .	14	4,2	—	—	4,2
Hollandi . . .	10	3,0	—	—	3,0
Hispaania . .	6	1,8	1	1,0	2,8
Austria . . .	8	2,4	—	—	2,4
Poola	8	2,4	—	—	2,4
Greeka	6	1,8	—	—	1,8
Schveitsi . .	—	—	1	1,2	1,2
Kokku:	429	128,7	31	37,0	165,7

Saksamaa klaasitööstuse kohta on teada, et ta toodang oli 1929. a. üldse 23.000.000 ruutmeetrit (1928. a. oli see 20.000.000 ruutmeetrit), mis-sugusest arvust 90% on valmistanud klaasitööstuse sündikaati kuuluvad ettevõtted (sündikaati kuulub umbes 70 endist käsitsi valmistavat klaasivabrikut, missugused aga on korraldatud ümber 9 mehaaniliseks vabrikuks, kuna endised käsitsi valmistavad vabrikud on suletud).

Võrdluseks ülaltoodule võib lisada juure, et tahvelklaasi valmistuse mehaniseerimine on käsil meiega kodumaal, nimelt algas juba 1928. a. Järvakandi klaasivabriku omanik hr. Lukk Järvakandi ehitama uut mehaanilist tahvelklaasivabrikut, missugune praegusel ajal on juba tegevuses. Nimetatud vabrik töötab Fourcault tööviisi järgi ja ta toodanguvõime on 600.000 ruutmeetrit tahvelklaasi aastas.

Laevade tänavune prahituru seisukord ja väljavaated eelolevaks navigatsiooniks.

E. M.

Kaesoleva aasta algusest senini on laevade prahiturg tramp-laevade vedudele olnud äärmiselt vilets mitte üksi Baltimerel, vaid ka Euroopa ja Vahemere sõitudel. Sama viletsad on prahid Lõuna- ja Põhja-Ameerikast, Austraaliast ja Kaugest Idast. Et saada pilti prahtide kohta, toome Rootsi indeksid tähtsamate vedude kohta 1929. a. veebr., 1930. a. jaan. ja veebr.

	Veebr. 1929	Jaan 1930	Veebr. 1930
Üldindeks	150	119	109
Sisseveo indeks	148	90	77
Väljaveo indeks	152	147	142
Süteveo indeks	156	96	83
Vilja indeks	140	85	70
Metsa indeks	150	143	138
Paberimassi indeks	155	150	145

Need arvud, mis iseloomustavad seisukorda ka teistes riikides, räägivad selget keelt. Näeme, et üldindeks on langenud tervelt 41 punkti. Otse kuulmatult madalad on viljaprahid (Ameerikast), mis on langenud, võrreldes möödunud aastaga, 140 punkti pealt 70 peale, s. o. vaid 70% 1913. a. prahist. Sama näeme ka süteveol ja muudes prahtides, mis talvel tähtsad. Kuivõrra odavaks on muutunud prahid, näitab see, et 1929. a. maksiti viljaveol La Platast 24—25/— tn., tänavu ainult 11/6—12/—. Umbes samad on vahekorrad Austraaliast ja Kaugest Idast. Süteveol Inglismaalt Vahemerre langesid prahid 9/—11/— pealt möödunud aastal 7/—7/6 peale. Kuigi metsavedu talvel ei mängi suurt osa, on needki vähesed vedod, mis olid, täiesti ruineerivate hindadega. Nii jõudsid näiteks prahid Riiasid Hollandi märtsikuuks juba kuni 15½—16 fl./stand. Kuna harilik praht on olnud ikka üle 20 fl., võib kindlasti öelda, et viimased prahid ei kata isegi kõiki laevade otsekoheheid kulusid.

Säärane prahituru ruineeriv seisukord tähtsamail vedudel on avaldanud tunduvat mõju laevasõidule. Praegu on juba Euroopas üksi üle 3 milj. dv. tn. laevu seismas, Ameerika sadamatega kokku aga üle 5 milj. Norra laevadest üksi, näiteks, seisis märtsi lõpul üle 530.000 dv. tn. Laevad aga, mis veel sõidavad, töötavad suuremalt osalt puhta kahjuga.

Säärane prahituru seisukord kestab juba üle 4 kuu ja on huvitav vaadata vaid lühidalt, mis on tema põhjused ja missugused on väljavaated tulevikku.

Põhjusi on üldse raske täpselt võtta kokku, kuid tähtsamaid on kaks: 1) hea viljasaak Euroopa riikides möödunud aastal, mis vähendas viljavedu üle ookeani, ja 2) soe talv Baltikumis, mis vähendas süte tarvitamist ja võimaldas kauaegset navigatsiooni kogu tonnažiga, kuna harilikult talvel kukub osa tonnaži välja ja vedod jäävad seisma; ka mõjutas lumepuudus metsa väljavedu. Need kaks põhjust peaausjalikult töid tonnaži ülepakumise, millele järgnes ennekuulmatu prahtide langemine.

Millal on loota seisukorra paranemist, isearanis meie Baltimere ja põhjapoolse Euroopa vedudel? Seda on raske öelda. Kuid üldiselt on praegu seisukord nüisugune, et näiteks ka metsavedudel Soomest/Rootsist fow peale on prahid esialgu kuni 8—15% madalamad kui läinud aastal. Üldse peab metsavedude kohta ligemaks seeloniks märkima, et see küsimus kuni viimase ajani ja ka praegu veel on ebaselge. Põhjuseks on siin peale muude veel Nõukogude Vene metsamüügi poliitika, mille tagajärjel metsaostuturg Inglismaal kuude viisi on olnud äraootaval seisukohal, samuti kui müük Skandinaavias. Nimelt kuulutasid venelased laialt, et nad tahavad lasta turule üle ¼ milj. stand. saetud kaupa, misjuures hindadega taheti paisata segi kõik teised. Inglismaal katsuti aga Vene ostude läbiviimist teostada ühise keskkoha kaudu. Kauplemised ja närveerimised keetsid kuude viisi ja pole praegugi lõpnud. Selle tagajärjel seisis nõudmine metsa järele ja püsisid madalad hinnad. Samuti otsustasid Skandinaavia riigid lasta vähem metsa turule. Soomes räägitakse isegi vähenemisest kuni 250.000 st. võrra. Venelased ei toonud dissonantsi mitte üksi metsa müüki, vaid tahtsid teha seda ka prahtimises, võttes ajalepingu peale üle 100 laeva. Kuid nagu müüd selgub, ei saa siiski Vene niipalju metsa vedada välja, vaid peab leppima vahest sama kvantumiga nagu möödunud aastal, kui mitte vähemaga. Seega eeldades, et Euroopa tarvidus on umbes sama, võib ennustada mitte liig suurt väljaveo langust Soomest ja Rootsist. Teisest küljest mõjub tonnažile ka suur Venes ajalepingule võetud laevade arv. Samuti võib oodata Põhja-Ameerika sadamate lahtiminekuuga, uue Argentiina lõikuse tulekuga (algus ongi juba käes) ja Euroopa tagavarade vähenemise tõttu tonnaži nõudmise suure-

nemist. Ja kuna rohke tonnaaz on seismas — siis peaks ligema kuu või paari jooksul prahtiturg paranema. Tunduvat paranemist aga enne juulikuud on vististi raske oodata, mis tähendaks trampvedudele käesoleval aastal võrdlemisi halbu väljavaateid, kuna esimene pool aastast tuleb töötada ebamääraselt madalate prahtidega. Aasta teisel poolel aga peaks kindlasti lootma prahtide tõusu, pidades silmas juba lihtsat vedude tõusu/mööna reeglit. Seetõttu ei ole praegu veel põhjust rutata prahtimisega teise poole peale, vaid võib jääda ootavale seisukohale, mis on seda

rohkem loomulik, et aasta teine pool peaks osaltki katma kaotused esimesel poolel.

Viimased madalad prahtid on kahtlemata oma mõju avaldanud ka Eesti laevade teenistusele, peale nende, mis on õigel ajal antud ajalepingule. Kuid et viimaseid on võrdlemisi vähe, siis peab ka Eesti laevaomanik solidaarselt teiste maade omadega tegema kõik selleks, et vähemalt teisegi poolaasta prahtid tõuseksid. Esimeseks abinõuks on üldist konjunktuuri silmas pidades nii kaugele ette madalate prahtidega lepinguid mitte sõlmida.

Veisetollide kõrgendamine Saksamaal.

Selle tagajärjed Daanis.

Saksamaa kõrgendatud veisetoll, mis pandi maksma 11. veebr. kell 12 öösel telegraafiteel, tuli Daani eksportööridele tõesti ootamatult nagu varas öösel. Aarhusi loomaturul tõusis päris paanika, kuna valmistuti veel viimse saadete vastu alandatud tollidega. Nende tollide esimene mõju oli, et hinnad Daanis langesid tunduvalt ja väljavedu ei ole enam kaugeltki endine. Kuidas pikapeale need tollid mõjuvad, on huvitav ja õpetlik jälgida.

Nagu juba varemalt kirjutasime, ei tunnusta Saksamaa enamsoodustuse põhimõtte tõlkimist Daani poolt selles küsimuses. Üks Daani poliitiline erakond (konserv.) tegi ettepaneku, et asi antaks vahekohtu otsustada, kuid välispoliitiline komisjon ja valitsus lükkasid selle abinõu tagasi. Samuti ei leitud võimalikuks muuta senist tollipoliitikat ja minna üle konventsionaaltariifidele, kuigi tööstuse esindajad soovitasid panna maksma teatavad tööstustollid, et siis oleks võimalik vajaduse korral midagi maha kaubelda. Nii siis on Daani ametlikud võimud sunnitud Saksamaa ees kõik sõjariistad maha panema. Mida aga ei võida teha ametlikult, seda katsutakse saada kätte seltskondlike organisatsioonide ja kihutustöö kaudu. Tahetakse karistada sakslasi neilt ostude vähendamisega. Et õhutada inglise kaupade ostmist, asutati vastav ühing — „Danish Union of Importers of British goods“, kes oma lipukirjaks võttis sinise inglise saadiku poolt õhkulastud ja populaarseks saanud hüüdsõna: „Osta daani kaupu, kui mitte, siis inglise.“ Ühing asutas oma propagandakomitee ning astub ühendusse vastavate Briti asutistega.

On pöördud tähelepanu asjaolule, et Daani põllumajandus, elades Inglismaa varal, eksporteerib sinna pekonit mitte oma ega ka inglise

pakistes, vaid veab neid sisse Saksamaalt ja Daaniga pekoniturul võistlevaist maadest, nagu Eestist ja Hollandist. Nii on 1928. a. veetud sisse džuttriit (Hessian) Saksamaalt 1.257.000 kr. eest, Eestist 933.00 kr. eest ja Hollandist valmiskotte 434.000 kr. eest. Soovitatakse siis saata inglise turule daani pekonit inglise pakistes (Dundeos on suur hessianivabrik), vaatamata sellele, et inglise kaup olevat kallim (keskmiselt 1 kr. 23 ö. pr. kg.) kui sakslaste oma (1 kr. pr. kg.). Kuid saksa, eesti ja hollandi džuttriie olevat dumpingkaup. Võimalik, et Saksamaa suhtes, tänu teatavale vaenulikkusele ja veisetollidele, see kihutustöö annab tagajärgi, kuid Eesti kohta ei tahaks seda uskuda. Võib isegi oletada, et meie selle kombinatsiooni läbi võidame, sest pöördudes ära Saksamaa kaupade poolt otsib ärimees ikkagi sealt, kust saab odavamalt. Ja näib, nagu oleks just see odavuse (dumpingu) kvalifikatsioon meie kaupadele leitud reklaami, sest just viimasel ajal on hakatud tihedamini pöörduma meie poole järelepärimistega meie tekstiilvabrikute esinduste saamiseks.

Praegu, mil rahvusvahelises majanduspoliitikas on tollide küsimus päevakorral ja mil Daani on tollimüüride vastu tormijooksul esirinnas, ei oleks vahest huvitusetä märkida, et koduseks tarviduseks on Daani majandustegelasil ka teine teooria. Nimelt toonitatakse, et teravilja tootmine välismaal on Daanile soovitatav, sest see ei lase karjakasvatust nii rutuliselt arendada. Samuti ei olevat Daani põllumajandusele kahjulikud suured tööstustollid karjasaaduste alal konkureerivais mais, sest nende tollide tõttu tõusevat linnades tööpalgad, mis maalt ikka rohkem inimesi linna meelitab ja alandab maapidamise intensiiviteerimistemplot.

Uus inglise „Empire Party“, kelle kava tões-tamine saaks hädaohlikuks põllumajandussaa-dusi ekspordeerivaile maile, ei näi siin sugugi tegevast peavalu, kuna ollakse veendumuses ka-va mitteteostamisest, sest Kanada ja Austraalia

ühinemine kavaga ei olevat sugugi mõeldav. Oleks soovitatav, et ka meil tuleviku suhtes oleks samapalju optimismi ja et põhjusetat hadaldamistega ei kulvataks kahtluse idusid.

Üldine majanduslik seisukord Itaalias.

Kuigi Itaalia 1929. a. väliskaubanduse bil-lonss näitab paranemist, võrreldes 1928. aastaga, on Itaalia majandusel võidelda suurte raskus-tega. Sõjaväe, fašistliku miilitsa ja politsei ku-lud suurenevad. Suurenemas on kulud ka riigi-aparaadi valitsemise alal ametnike palkade tõi-tmise tagajärjel. Samuti on suurenemas pensio-nide kulud, osalt paljude mitte-fašistlike ametni-ke vabastamise tagajärjel. Hädatööde kulud töö-andmiseks tööta-töölilistele on tõusmas. Protestee-ritud vekslite arv tegi ametlike andmete järgi välja: oktoobris 1929. a. — 79.356, septembris 79.664, augustis 80.092, (novembri ja detsembri kohta on andmed kokku võtmata). Pankrottide arv tegi ametlike andmete järgi välja: novembris 1929. a. — 1025, oktoobris 1041, septembris 922, augustis 864. Tööta-tööliliste arv tõusis 1929. a. detsembri lõpul 408.743 peale (novembri lõpul 332.833).

Linnapeade raportil jaanuari lõpul väl-jendas Mussolini järgmist fašistliku valitsuse seisukohta pankrottide arvu suure tõusu suhtes:

„Rahva majanduse stabiliseerimise protses-sis on peale positiivsete veel oma negatiivsed küljed; meed on: pankrottide ja vekslite protes-tide arvu suurenemine. Vekslite protestide arv on 1929. aasta jooksul märksa tõusnud, missu-gune asjaolu osutub — seda peab tunnistama — delikaatse seisukorra tunnismärgiks. Kuid pä-rastsõjaaegses ajajärgus on liig palju isikuid ha-kanud ärimeesteks; kõik lootsid mõne kuu jook-sul väärtpaberite, maakruntide, mõöblite, piltide õnneliku ostu ja müügiga saada rikasteks mees-teks. Unustati ära, et rikkus on kauaaegse ini-meste ja mõnikord tervete põlvede töö saavuti-seks; majanduse stabiliseerumise tagajärjel on kõik need härrad nüüd pettunud. Praegu ei ole enam võimalik säärase spekulatiivse süsteemiga

omandada rikkusi Peab töötama tõsiselt ja aga-rasti. Kõik need, kes endid olid teinud improvi-seeritud pangameesteks, ilma et neil panga as-jus oleks olnud teadmisi (uskuge mind, — panga asjad on väga keerulised asjad, ja pangameheks võib saada ainult mitmepõlvelise selektsiooni teel), kõik need, kes olid endid teinud impro-viseeritud tööstureiks, ilma et neil selleks oleks olnud teadmisi, ja need, kes arvasid, et nad aas-tate kaupa kahureid ja laskemoona miljonite kaupa võivad edasi valmistada, kõik need, kes olid avanud poekesed ja lootnud varsti saada miljonäreks, on endil murdnud küljeluud.“

Mussolini kutsus linnapäid üles omavalitsuse kulusid viimse võimaluseni kärpima ja kriipsutas alla, et majanduslik probleem olevat praegu üksik probleem Itaalia sise-politikas. Kõik tööd, mis ei osutu hädatarvilis-teks, tuleb lükata edasi, seletas Mussolini.

Mussolini käsitles veel tollipiiride küsimust linnade ümber. Itaalia linnade ümber on veel keskaja kombe järgi traataedade ja kraavidega varustatud tollipiir, mida valvavad valvurid — guardie di finanze. Linna sisseveetavate söögi-ja teiste tarbeainete pealt võetakse tollimaksu linnavalitsuse kasuks (missugune kord veel maks-mas Greeka linnades ja Pariisis). Eriline komis-jon on välja töötamas sisetollipiiride ärakaota-mise korda ja moodust, kuidas äralangevatele sissetulekuile vaatamata leida teed omavalitsuste eelarvete tasakaalustamiseks. Teiseks küsimu-seks osutub siin mitmekümne tuhande valvuri saatus, kes nõnda jäävad tööta. — „Kas fašist-lik revolutsioon peab omavalitsuste tollipiiride ees jääma seisma?“ küsis Mussolini. „Ma ei usu, et ei ole võimalik sisetolle teiste sissetulekutega asendada, kuna kõigis linnades kogu maailmas saadakse läbi sisetollideta. Teatud silmapilgul annan ma käsu, et sisetolli barjäärid avataks.“

Skandinaavia ja Balti purjelaevaomanikkude koostöö „Põhjamaade p/l. omanikkude liidu“ loomise kaudu.

Eesti Laevaomanikkude Ühingu ülesandel külastas juh. liige hra E. Masik märtsikuu alul Soomet, et luua sidet „Põhjamaade purjelaeva-

omanikkude liidu“ asjus. Küsimuse kohta andis hra E. Masik järgmise kokkuvõtte:

Eestis teeb purjelaevastik praegu veel välja

üle 25% kogu tonnaazist ehk ligi 20.000 br.-reg. tn. Arvates aga kaasa mootorpurjekad tõuseb tonnaaz üle 28.000 br.-reg. tn., s. o. 35%, laevastikut. Järelikult tuleb Eestis mitte ainult üksiku laevaomaniku, vaid ka kogu selle majandusharu huvides kaasa töötada purjelaevastiku seisukorra parandamiseks kestvail laevasõidu kriisiga, mis endid eriti purjelaevastikus annavad tunda.

Sellele vastavalt on Eesti Laevaomanikkude Ühing alati jälginud ja püüdnud koos töötada küsimuse reguleerimisel rahvusvaheliselt, oma poolt jõudu mööda aidates kaasa, et Rootsi purjelaeva omanikkude ühingu poolt, alates 1926. a., väljatöötatud minimaaltariifid ka meil oleksid maksvusel.

Kuna seni rahvusvaheline koostöö purjelaevaomanikkude vahel oli veel organiseerimata, astuti käesoleva aasta alul Rootsi p.-l. ühingu algatusel praktilisi samme säärase koostöö kõvendamiseks ja põhjamaade p.-l. omanikkude liitumiseks ühisesse liitu. Selle algatuse läbiviimiseks võtsid 27. jaan. s. a. Rootsis sealse p.-l. ühingu aastakoosolekust osa ka teiste Skandinaavia riikide — Daani, Norra ja Soome — esindajad.

Koosolekul võeti vastu liidu põhikiri ja kõigi maade p.-l. ühingute esindajad avaldasid nõusolekut astuda liitu. Liidu eesmärgiks on rahvusvahelise ühistöö kaudu panna maksma tasuvad minimaal-tariifid, samuti kui töötada kaasa p.-l. seisukorra parandamiseks ja küsimuste käsitlemiseks seadusliku kaitse, sotsiaalkorralduste ja tehniliste määruste (lastimärk, mõõtmine jne.) alal. Iga maa poolt on ühingu juhatuses kaks esindajat. Samal koosolekul tunnistati ka heaks minimaalne prahtide kava 1930. a. peale ja avaldati soovi Eesti, Läti, Saksa ja Hollandi liitumise saavutamiseks.

Eestiga ligemate sidemete loomiseks sai Eesti kutse võtta osa 2. märtsil Helsingis Soome p.-l. omanikkude üldkoosolekust ja Laevaomanikkude Ühingu määras sinna esindajad. Kuid puuduliku ühenduse tõttu jäi osavõtmise Eesti poolt ära, mistõttu hra E. Masik sõitis hiljem Soome vastavate sidemete sõlmimiseks.

Nagu selgus, on Soome p.-l. omanikkude aastakoosolek otsustanud kinnitada rahvusvahelise liiduga ühinemise, mis endas seega sisaldab kõik Skandinaavia riigid, kus kokku vastavaid kaugesõidu laevu (üle 100 tn.) on üle 150.000

Tallinna Majaomanikkude Pank

Harju tän. 29.

Ärisesis 31. detsembril 1929. a.

Aktiva.

Passiva.

Kassa ja hoiusummad teistes pankades	361.659 90
Valuuta	9.012.—
Diskonteeritud vekslid	2.074.462.97
Konto-korrenarved	763.050.07
Inventar	4.952.95
Väärtpaberid	3.275.—
Korrespond. „Loro“	117.066.80
„ „ „Nostro“	71.862.15
Üleminevad summad	3.810.89
Tagasimaksetavad kulud	703.75
Garantiide kindlustused	179.327.—
Osamaksud teist. asut.	50.—
1930. a. kulud	644.—
	<u>3.589.877.48</u>

Osamaksud	94.200.—
Sisseastumise maksud	1.892.—
Tagavarakapital	30.000.—
Hoiusummad	3.075.503.20
Korrespond. „Loro“	23.855.10
„ „ „Nostro“	9.124.38
Garantiid	179.327.—
1930. a. 0/0 ja komisjon	32.550.20
Hoiusumm. 0/0 välja võtmata	42.471.47
Riigimaksud	11.567.06
Maksmata dividend	12.203.48
Üleminevad summad	5.782.94
1929. a. puhaskasu	71.400.05
	<u>3.589.877.48</u>

reg. tn. Liidu eesmärk ja sihid on eespool toodud ja temast loodetakse suurt toetust purjelaevastiku seisukorra parandamiseks. Eriti veel, kui tulevad juure Baltimere ümber olevad riigid, millest Eestil ja Saksal on suurem tähendus, kuna Lättil teatavasti on seda liiki laevu võrdlemisi vähe.

Saadud andmete ja materjalide alusel võetakse Eestis küsimus ligemale kaalumisele ja ins. E. Masik avaldas arvamist, et kuigi vahest Eesti ei saa ligemal ajal veel formaalselt liituda, kuna meil seni puudub veel puhas purjelaeva-

omanikkude ühing ja selle organiseerimine on seotud raskustega, siiski tahab Eesti Laevaomanikkude Ühingu kaudu töötada kõige ligemas kontaktis põhjamaade liiduga, eriti minimaaltariifide läbiviimise alal ja igasuguste sotsiaal- ja tehnilistes küsimustes, mis eriti purjelaevastikku võivad asetada väljapääsmatuks raskustesse. Soomest on liidus peaesindajaks J. Nurminen, kes ühtlasi on Soome p.-l. ühingu esimees ja küsimuse selgitusel väga lahkesti aitas kaasa kui tuntud Eesti suur-sõber.

Eesti Laevaomanikkude Ühing.

Õiendus.

Viimases „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ nr. 11 on kirjutises „Maanteedemaks la sub rānga koormanā tōōstusil“ eksikombel sisse sattunud eksitav viga. Lhk. 146, kus on toodud näide õlikivi ümbertöötamise aktsiaseltsi maksustamisest, on öeldud, et ühekordselt teevad

maksud välja Kr. 1.216.500.— ja igal aastal umbes Kr. 16.057.165.—. Peab aga seisma: ühekordselt Kr. 1.216.500.— ja igal aastal umbes Kr. 6.050.005; viga palume lahkesti vabandada.

Toimetus.

Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus.

Tollimaksuta välismaa alkoholiliste jookide saamise küsimus laevade provianteerimiseks.

Küsimus:

Omavalitsus Tallinnas ja teiste Eesti sadamate ning välismaa vahel kurseerivaile liinilaevadele lubatud provianteerimiseks saada ja peale võtta välismaa alkoholilisi jooke tollimaksu tasumata. Viimasel ajal keeldub aga Tallinna peatolliamet välismaa alkoholilisi jooke tollita laevadele proviandiks välja andmast. Palun selgitada ja teha teatavaks, millise seaduse või määruse alusel keeldub Tallinna peatolliamet seda tegemast. Alkoholikaupade salaveo vastu võitlemise konventsioon (25. märtsist 1926. a.) ei tee selleks takistusi.

Laevade provianteerija.

Vastus:

On õige, et alkoholikaupade salaveo vastu võitlemise konventsioon ei tee takistusi Eesti ja välissadamate vahel liikuvate liinilaevade provianteerimisel välismaa alkoholiliste jookide saamiseks ja pealevõtmiseks tollimaksu tasumata.

1926. a. 25. märtsi konventsiooni artikkel 2 teine lõige ütleb, et takistused ei ole maksivad mehaanilisel jõul liikuvate laevade kohta, mis korralistel laevaliiniidil sõidavad.

Selle küsimusega on Koda teinud tegemist juba ennemgi, kuna Kojale tuli kaebusi selle kohta, et hoolimata ülal tähendatud konventsiooni artiklist peatolliamet keeldub laevade provianteerijate sellekohasele palvele vastu tulemast. Ühe sellise palve kohta, millega pöörduti hra majandusministri poole, tegi viimane veel 21. märtsil s. a. järgmise otsuse: „Lubada tollimata välismaa alkoholiliste jookidega kaupade välismaale tagasivedu, kusjuures säärasel juhul nende sissekandmine laevamanifesti ei keela kaupu merel ära tarvitada ja sihtkohal üles anda laeva proviandina.“ Sellega on hra majandusminister tunnistanud õige, et reisijate laevad võivad proviandina võtta peale välismaa alkoholilisi jooke tollita. Sellega peaks küsimus olema lõplikult lahendatud.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja seisukoht riigi sadamatehaste põhimääruste asjus.

Riigikogus vastuvõtmisel olevate riigi sadamatehaste põhimääruste kohta on Kaubandus-tööstuskoda avaldanud oma arvamused järgmiselt:

Üldiselt pooldades sadamatehaste üleviimist põhikirja alusel töötavate eraettevõtetega ühtlastele alustele seatakse eelnõu kohta järgmised nõudmised:

1. Seadus ei tohi garanteerida eesõigust riigi töödele, vaid peab jätma nende kohta maksuma sama põhimõtte, mis on maksev põlevkivitööstuseski, reguleerides seda küsimust juhatuskirjaga.

2. Ei ole soovitatav, et eelnõuga antakse tehasele suur soodustus võrreldes eraettevõtetega, võimaldades kasutada hooneid ja maa-ala tasuta, ilma et isegi oleks lahendatud amortisatsiooni küsimus.

3. Ei ole soovitatav, et sadamatehased seatakse väga äraolenevasse seisukorda ministereiumist, mis vähendab juhatuse vastutust ja töötamise vabadust.

4. Seadusse tuleks võtta põhimõte, et nõukogu liikmeid valitaks praktiliselt töötavate laevasõidu, tööstuse ja väliskaubanduse ringkondade hulgast, et hoiduda nende valimisest rühmapoliitiliste põhimõtete järgi.

Tähtis rahvusvahelise kaubanduskoja nõukogu koosolek.

Rahvusvahelise kaubanduskoja nõukogu pidas 4. aprillil s. a. Pariisis oma kevadist koosolekut. Prantsuse vabariigi kaubanduse ja tööstuse minister M. Pierre-Etienne Flandin, kes paljude aastate jooksul on olnud ligidalt seotud rahvusvahelise kaubanduskoja töödega kui ühe tähtsama komitee esimees, esines kõnega Genfi konverentsi kohta ja andis nõukogule lühikese ülevaate kergendusist, mida näeb ette kaubanduse alal tulevikus 24. märtsil Euroopa riikide poolt allakirjutatud kaubanduslik konventsioon ja protokoll.

M. Flandin tähendas, et Genfi konventsiooni vaim märgib ära Euroopa majanduspoliitika edu. Euroopa rahvad ise, arvab M. Flandin, peavad

järk-järgult üksikute rahvaste majandusliku edu mõtte asemel tunnustama kogu Euroopa majandusliku arengu mõtet. Genfis allakirjutatud dokumendid märgivad elavalt just seda teed. Edasi arvab M. Flandin, et Rahvasteliit ja rahvusvaheline kaubanduskoda võivad etendada põhjapanevat osa uue majandusliku olukorra loomisel.

M. Georges Theunis, rahvusvahelise kaubanduskoja president, tänab M. Pierre-Etienne Flandin'i tema silmapaistva kaastöö eest rahvusvahelise kaubanduse kasuks Genfi konverentsil. Ta kinnitab, et valitsused võivad oodata rahvusvaheliselt kaubanduskojalt igasugu kaasabi maailma majandusliku seisukorra parandamise sihis. Rahvusvaheline kaubanduskoda on praegu just lahendamas probleeme, mis on koondatud üldise nimetuse alla: „Rahvusvahelised majanduslikud vahekorrad“, kuuludes järgmiste komiteede alla: kaubanduslik poliitika ja kaubanduse barjäärid, rahvusvahelised tööstuse liidud ja ratsionalisatsioon, Euroopa, Euroopa-Ühendriigi, Kauge-Ida, Lõuna-Ameerika, milliste komiteede esimehed on kõik kõrgetel seisukohtadel asuvad riigimehed, nagu Georges Theunis, Alberto Pirelli, Clement Lammers, Henri de Peyerimhoff, E. Heldring ja Sir Arthur Balfour.

Järgmine rahvusvah. kaubanduskoja kongress peetakse ära Washingtonis 1931. a. maikuu.

Nõukogusse võeti ametlikult vastu ka Čiili, kes mõni nädal tagasi moodustas natsionaalkomitee.

Ärideregister märtsikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Mendel Baskin, Tallinn, saapakauplus; prokurist Lea Meierthal.
2. Metsa- ja puutööstuse aktsiaselts „Eesti Box“, Tallinn, põhikapital Kr. 50.000.—, juhatuse liikmed Carl Tamberg, Sender Rubinovitsch, Esriel Behrmann.
3. Aleksander Fabricius, kirjastus „Tervis“, Tallinn, prokurist Robert Masing.
4. Joh. Hansen & Ko, Prantsuse autokummitööstuse Fit Grenoble, S. A., ainuesindus Eestis, Tallinn, täisühing, täisosanikud Johann Hansen ja Nikolai Talts, osakapital Kr. 5.000.—.

5. Jüri Jaanus, Tallinn, toiduainetekauplus.
6. Oskar Jagumägi, Petseri, raamatu- ja kirjutusmaterjaliäri.
7. Mart Jalg, Tallinn, toiduainetekauplus.
8. H. Karschenstein ja Ko., Tallinn, kohvitööstus; täisühing — täisosanikud Joosep Poljatskin, Haim Karschenstein, Fischel Gutkovitsch, Salomon Pataschnikov; osakapital Kr. 3.000.—.
9. A/S. Esimene Eesti võitünni- ja vaadivabrik J. Kivisild & Ko., Tallinn; põhikapital Kr. 30.000.—; juhatusliikmed Jaak Kivisild, Jaan Sitska ja Leopold Schulz; prokurist Nikolai Archangelski.
10. E. Kopelovsky & Ko., Tallinn, metsamaterjalidega kauplemine; täisühing — täisosanikud Elias Kopelovsky ja Samuel Minkov, osakapital Kr. 1.000.—.
11. Gustav Kotsar, Tallinn, import- ja eksportkontor.
12. Ado Kulkin — Abja „Kille“ jahu- ja villaveski, Abja v.
13. Vulf Kveit, Tallinn, naha agentuur-komisjoniäri.
14. Liisa Lampson, kübara- ja pudukauplus „Jõgi“, Tartu.
15. Ber Leivi-Levin, Tallinn, pudukauplus.
16. Henriette Lukk, Tartu, toiduainete- ja piimakaupluse.
17. Saara Matzkin, Pärnu, pesu- ja mütsikauplus.
18. Marie Miido, Pärnu, toiduainetekauplus.
19. Marie Mikko, Tallinn, riide- ja pudukauplus.
20. Puutööstuse A/S. „Narova“, end. A. P. Kotschnev, Tallinn, puutööstus ja eksport; põhikapital Kr. 50.000.—; juhatusliikmed Leo Sepp (juh. esimees), August Kuusik (asjaajaja-direktor) ja Voldemar Tenson, Arthur Joost (juhatusliikme kandidaat).
21. Rudolf Niggol, Väana v., toiduainetekauplus.
22. Aliede Olli, Narva, vürtspood.
23. Anna Peetson, Pärnu, toiduainetekauplus.
24. Voldemar Pihlak, Laius-Tähtvere v., koloniaal- ja pudukauplus.
25. Hilda Pralits, Tallinn, toiduainetekauplus.
26. Magda Rossmann, Kehtna v., segakauplus.
27. Helene Tenneberg, Tallinn, õmblustöökoda.
28. V. Tiits ja H. Päärt, I mustuse ja pühkmete ettevõtte „Sanitas“, Tallinn, täisühing — täisosanikud Valfried Tiits ja Harry Päärt; osakapital Kr. 1.000.—.
29. Jüri Valtenberg, Uue-Vändra v., segakauplus.
30. Friedrich-Villem Vanatalu, Tartu, seemne- ja tapeedikaupluse.
31. Aleksander Vehrt, Tallinn, rohu- ja värvikauplus.
32. Aleksander Viiberg, Narva, toiduainetekauplus.
33. Martha Vildmann — moeäri „Elise“, Tallinn.

Registreeritud muudatused:

1. Ida Ahven — kosmeetikaainete ja värvikauplus üle viidud Laura alevist Antsla alevisse.
2. Sch. Bakscht ja Pojad, Tartu, täisühing; ühingu leping on muudetud sarnaselt, et ühingu esindab kas osanik Schlioma Bakscht üksi või kõik neli täisosanikku.
3. Eggers ja Haecks, Tallinn, firma nimetus muudetud järgmiselt: Eggers & Cie.
4. O/Ü. H. Graf & E. Jürgens, laki- ja keemiavabrik, Tallinn, valitud uus juhatus järgmises koosseisus: Elmar Jürgens, Bruno Jürgens ja Franz Jürgens.
5. Amanda Hiir, Tallinn, toiduainete- ja puuviljakauplus, avatud osakonnad Viljandis ja Pärnus.
6. Elisabet Janson, Tallinn, andis üle oma V. Kalamaja 26 asuva riide- ja pudukaupluse Marie Mikko'le, jääb alles pudukauplus Suurtüki t. 2.
7. Kaubanduskontor „Norma“, K. Liin, Tallinn, ainuisikuline äri muudetud täisühinguks, firma all kaubanduskontor „Norma“ K. Liin ja Ko., täisosanikud Karl Liin ja Anna Eller, elamukultuuriga ühenduses seisvate esemetega kauplemine, prokurist Felix Ojandi; osakapital Kr. 2.000.—.
8. Tartu Pank, Tallinn, juhatuseliseks valitud Hellmut Schulmann, August Rennit ja juhatusliikme aset. Jaak Vaabel; prokuura antud: Hermann Harpe, Hans Skribanovitz (Tallinna keskasutuse nimel), Georg Tent (panga kinnituse jsk. nimel), Arved Brasch ja Arnulf Mühlendahl (Tartu osak.), Ervin Dehm (Pärnu osak.); tagasi astunud juhatusliige Arved Brasch ja kustunud Matthew Carr'i prokuura.

9. Laevade tõste, lammutamise ja metallide kasutamise A/S. „Viking“, Tallinn, uueks juhatusliikmeks valitud Aleksander Meo.
10. Üle-Eestimaaline Meremeeste Liit, Tallinn, uuteks juhatusliikmeiks valitud Arnold Ojasoo ja August Lindemann.
- Tegevuse lõpetamine registreeritud:**
1. Helmi Epler, Tallinn, segakauplus.
 2. V. J. Gorbatshev & Pojad, Tallinn, saapa-, naha- ja hobuseriistadekauplus (äripidaja Mihail Gorbatshev).
 3. Ida Heltzer, Tallinn, pudukauplus.
 4. Anna Jaanus, Tallinn, toiduainetekauplus.
 5. Jaan Juksaar, Tallinn, toiduainetekauplus.
 6. C. G. Jõgi, Tartu, moeäri ja -tööstus (äripidaja Anna Valdson).
 7. Esimene Eesti võitunni- ja vaadivabrik J. Kivisild ja Ko., Tallinn (ettevõtte jätkab tegevust samanimelise a./seltsina — v. eelpool).
 8. Alma Kõiv, Tartu, toiduainetekauplus.
 9. Albert Madisson, Võru, teraskaubad, ehitusmaterjal, majapidamistarbed.
 10. Elisabeth Malva, Tallinn, toiduainetekauplus.
 11. Abram Meierthal, Tallinn, saapakauplus.
 12. Eduard Niggol, Väana v., toiduainetekauplus.
 13. Aleksandra Renjkova, Vasknarva v., segakauplus.
 14. Regina Saul, Tallinn, toiduainetekauplus.
 15. V. Vanatalu, Tartu, seemnekauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed.	Mis ajast	Riigi Teat. Lisa nr. nr.	Elukoht
Kromel, Hermann ja neiu Stackelberg, Emeline	30. IX. 29.	Nr. 3 10. I 30.	1) Tall. S. Karja 4. 2) „ Mäekalda 19.
Inkberg, August ja tema abikaasa Elisabeth .	14. XII. 29.	„	„ Karu t. 27-2.
Luhä, Herbert Kristjani p. ja tema abikaasa Vilhelmine Karli t., sünd. Taklaja	18. XI. 29.	„	Paide, Rütüti 14.
Ellermann, Aleksander Jüri p. ja tema abikaasa Elisabeth Jaani t.	„	„	Järvam., Anna v.
Puna, Kristjan Jaani p. ja tema abikaasa Hilda Jaani t., sünd. Kaal	11. XII. 29.	Nr. 5 17. I 30.	Tallinn, Pikk t. 36.
Hübbe, Hartwig ja tema abikaasa Elvine, sünd. Bach	„	„	Tallinn, Vene t. 10.
Kõsta, Johannes ja neiu Jänes, Klarissa .	30. XI. 29.	„	1) Tall., S. Roosikr. 8. 2) „ Liiva t. 5-1.
Rõõm, Johann Mardi p. ja tema abikaasa Elvine Hansu t., sünd. Tory	„	„	Tallinn, Oskari 55.
Häidov, Aleksander Danieli p. ja Ani, Lydia Peetri t.	13. IV. 29.	„	Võrum., Kähri v.
Rinne, Otto Johani p. ja tema abikaasa Luise Mihkli t.	„	„	Valk, S. Lepa t. 12.
Lõoke, August Kristjani p. ja tema abikaasa Alide-Helene Jakobi t.	28. 6. 29.	„	Tartum., Paluperä v.
Varimois, Alfred Karli p. ja tema abikaasa Margarete Viktori t., sünd. Zwiebelberg . .	6. IX. 29.	„	Laatre vallamaja.
Allik, Andres Andrese p. ja tema abikaasa Alma Mardi t., sünd. Reivelt	„	„	Võhma alev.
Pani, Jaan Tõnise p. ja tema abikaasa Johanna-Marie Mihkli t., sünd. Kutsar	28. 10. 29.	„	—
Takk, Jaan Jaani p. ja tema abikaasa Amalie Jaani t., sünd. Veldemann	6. IX. 29.	„	—

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisa nr. nr.	Elukoht
Evart, Artur-Johannes ja tema abikaasa Hildegard-Salme	7. XII. 29.	Nr. 6 21. II. 30.	Järvam., Ambla v.
Lemvaldt, Georg Otto p. ja tema abikaasa Linda Marie t.	3. XII. 29.	"	Mäo v, Prandi as.
Solom, Hermann ja tema abikaasa Amalie-Elisabeth Mardi t., sünd. Pill	14. XI. 29.	"	Virum., Peetri v.
Trumann, Richard ja tema abikaasa Liine, sünd. Väli	13. XI. 29.	"	Rakvere, Transvali 10.
Villberg, Herbert Karli p. ja tema abikaasa Meta-Auguste Peetri t.	22. X. 29.	"	Paide, Posti t. 6.
Klasse, Aleksander ja tema abikaasa Elisabeth, sünd. Klaar	7. XII. 29.	"	Nõmküla v., Roosna as.
Pedel, August Peetri p. ja tema abikaasa Else Jaagu t., sünd. Sõöt	30. X. 29.	Nr. 8 28. I. 30.	Tartu, Jaani t. 12-8.
Paliase, Albert Tõnu p. ja tema abikaasa Vilma Jaani t., sünd. Vatsar	11. XI. 29.	"	" Tolstoi t. 11.
Klomens, Herbert ja tema abikaasa Olga, sünd. Sump	13. XI. 29.	"	Undla vallas.
Erikson, Karl-Johannes ja Preemet, Alviine Talsep, Rudolf-Aleksander ja tema abikaasa Marta-Johanna, sünd. Grass.	15. X. 29.	"	Virum., Vao val.
Vahter, Ottomar Mihkli p. ja tema abikaasa Alide Tooma t., sünd. Rääk	23. XI. 29.	"	Undla v., Polli as.
Martinson, Vassili Jaani p. ja tema abikaasa Emma Mihkli t., sünd. Odrak	6. IX. 29.	Nr. 9 31. I. 30.	Kembi talu, Pärnum.
Katka, Jan Vatslavi p. ja tema abikaasa Ella-Marie Tõnise t., sünd. Kiis	"	"	—
Orru, Tiido Jüri p. ja tema abikaasa Juliane Jaani t., sünd. Silberberg	29. XI. 29.	"	—
Lumi, August ja tema abikaasa Helmine, sünd. Ader	8. VI. 29	"	Virum., Mäetaguse v.
Pea, Johannes ja tema abikaasa Aliide, sünd. Kose	3. X. 29.	"	Tamsalu al.
Pea, Johannes ja tema abikaasa Aliide, sünd. Kose	21. IX. 29.	"	Virum., Voka v.
Lont, Aleksander Johani p. ja tema abikaasa Elfriede Karli t.	3. V. 29.	"	Virum., Kohtla v.
Kingo, August ja tema abikaasa Anna	28. XII. 29.	Nr. 10 4. II. 30.	Tallinn, Kalevi t. 12.
Kikajon, Jaan ja tema abikaasa Liine	"	"	Läänem., Veltsa val.
Tannebaum, Priidik Johani p. ja tema abikaasa Emilie Villemi t., sünd. Rosin	"	"	Läänem., Lähre v.
Mölder, Aleksander ja tema abikaasa Anna	"	"	Massu v., Saastna as.
Klompus, Max ja Abramovitsch Rosa	"	"	1) Tall., V. Karja 1. 2) " Terase t. 3.
Veinberg, Elias ja tema abikaasa Rosa, sünd. Jankovitz	"	"	Tall., Narva mnt. 42-a.
Asberg, Johann-Aleksander Ado p. ja tema abikaasa Hildegard-Elvine Jaani t., sünd. Grünberg	29. XI. 29.	"	Viljandi, Lembitu p. 16.
Lapin, Peeter Mihaili p. ja Gromov, Nina Ivani t.	24. IX. 29.	"	Virum., Skarjatina v.
Voruschkin, Jegor ja tema abikaasa Anna Mihkli t., sünd. Schmidt	14. XI. 29.	"	Järvam., Alliku vald.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Postpakside tollimine tulevikus tolliametite kätte.

Praegu maksab meil kord, et välismaalt tulnud postpakid vaadatakse postiasutises läbi vastavate tollirevidentide poolt ja pakid väljastatakse adressaatidele postkontoris. Nüüd on aga tollidirektori hr. Kukk'e poolt esitatud kavatsus, mille järgi tahetakse postpakside tollimine võtta tolliameti kätte, kus need edaspidi tollitaks juba tolliartelli vahetlitalusel. Ühtlasi ei sünniks postpakside väljastamine mitte enam postkontoris, nagu seni, vaid juba tolliametis, mille jaoks kuuldavasti kavatakse vastavad ruumid ümber ehitada.

Äriettevõttele, kes saavad suuremal arvul välispakke, ei ole selle korra muutmine kaugeltki soovitatav ja tekitab hulga sekeldusi ja ajaviitmist pakside ühest asutisest teise üleandmisega. Juba ongi ajakirjanduses selle kavatsuse vastu avaldatud ägedat protesti. Arvatavasti tuleb küsimus kõne alla ka Kaubandus-tööstuskojas.

Eestis 3356 tööstust ja 51.725 töolist.

Haridus-sotsiaalministeeriumi aruande järgi oli 1929. a. Eestis (eelmise aasta arvud klambreis): suurtööstusi 243 (224), neist ei töötanud 47 (35), kesktööstusi 1115 (1063), neist seisid 222 (220), väiketööstusi 2198 (2098), seisid 245 (117).

Suurtööstuseks loetakse, kui töölisi on üle 30, kesktööstuseks — kui töölisi on üle 4, ja väiketööstuseks, kui on kuni 3 töolist.

Töölisi oli üle riigi 1. juuliks 1929. a. 51.725 inimest, neist mehi 34.538 ja naisi 17.144, alaealisi 1575, teenijaid 4576. 1928. a. oli töölisi 45.900.

3. Balti riikide majanduslike organisatsioonide esindajate konverents Kaunases

16.—17. juunini 1930. a.

Kuuldavasti peetakse 3. Balti riikide majandusl. organisats. esindajate konverents tänava suvel 16.—17. juunini Kaunases. Kolme riigi — Eesti, Läti ja Leedu — rahvusrühmade esindajad tulevad juba 15. aprillil s. a. Riias börsikomitee ruumes nõupidamiseks kokku, kus tehakse konverentsi jaoks tarvilised eeltööd ja seatakse kokku päevakord.

Iga-aastane jalanõude ja nahasaaduste näitus Bostonis,

mida korraldab järjekindlalt Ameerika jalanõude ja nahatööstuste ühing, peetakse tänava äärel 7.—10. juulini Statleri hotellis Bostonis. See oleks arvult juba 11. aastanäitus sel alal. Tänavu kavatakse korraldada näitus eriti suureviisiliselt, kuna Ameerika jalanõudetööstuse asutamisest saab täis 300 aastat, milline fakt leiab kajastust ka käesoleva suve näituse kavast. — Näitusele oodatakse miljoneid külastajaid.

Ameerika Ühendriikide jõuvankrite tootmine ja eksport aastal 1929.

Automobiilidetoostus Ühendriiges, ühes arvatud ka montaažitegevuse Kanadas, on 1929. a. jooksul tootnud kokku 5.621.709 üksust (4.811.108 sõidu- ja 810.601 veoautot). Eelmisel aastal oli vastav arv tunduvalt vähem, nimelt 4.601.180 üksust. Võrreldes 1928. a. tootmisega on möödunud aasta omaga selgub, et sõiduaudote arv on tõusnud 19,8% ja veoautode arv 41%. Üldine üksuste arv on tõusnud 22% võrreldes 1928. a.

Samuti on möödunud aastal kasvanud ka jõuvankrite väljavedu võrreldes eelmise aastaga. Kokku veeti välja üksusi 1.009.595, neist 664.456 sõidu- ja 345.139 veoautot. Eelmisel aastal olid vastavad arvud: üldse 825.146 üksust, neist 615.586 sõidu- ja 209.560 veoautot. Nii on 1929. a. jooksul sõiduaudote väljavedu kasvanud 8% ja veoautode väljavedu koguni 65%.

Soome:

Soome-Eesti kaubalepingust kirjutab „Kauppalehti“ 27. III: Põllusaaduste suhtes on nüüd lisaleping tehtud, põllumeeste rahulolematust lisalepinguga, mis väliskomisjonis avalikuks tuli, ei tule tõsiselt võtta. Mõlema maa põlluharijate nõudmised on sarnased, et neid üksiki leping ei suuda rahuldada. Tööstussaaduste suhtes revideerimise läbirääkimised nüüd alles algavad. Eestis on tööstuse kaitsetollid palju kõrgemad kui Soomes. Kõrgete kaitsetollide tõttu esineb Eesti sel määral tekstiilkauba eksporditöörina, et isegi Rootsi on hakanud kartma Eesti dumpingi hinnaga tekstiilkauba importi. Kui Eesti kaitseb tekstiiltööstust kõrgete tollidega, mis on õieti eksporditööstus Eestis, siis ei või sarnasest nähtusest kaubalepingu revideerimise puhul vaikides mööda minna. Ei ole mingit järjekindlust selles, et Eesti kõrge tollikaitse abil ekspor-

teerib Soome kaupu, mida meie isegi valmistame, kuna Eestisse meie oma tekstiilkaupa kõrge tolli tõttu ei saa välja vedada. Eelseisvail läbiraakimisel tuleb ka Soome tekstiilile tollialandust nõuda, mis meie ekspordi võimalusi laiendaks.

Samas numbris teeb Isak Julin valitsusele teravaid etteheiteid, miks Soome esindajale tollirahu konverentsil Genfis anti volitus kaubanduslepingute konventsioonile alla kirjutada ilma reservatsioonita Eesti suhtes. Juba 1. a. nõudnud Soome puuvillatöösturid, et tollialandused puuvillase riide pealt Eesti-Soome kaubalepingus annuleeritaks. Nüüd, pärast Genfi konventsiooni alla kirjutamist olevat Soome end sidunud lepingut Eestiga mitte enne 1. apr. 1931. a. üles ütlema, ning peale ülesütlemist on soodustused Eestile veel üks aasta maksvad. Veel üks sarnane konverents, ütleb Julin, ja Soome tööstus on rusudes.

Kartulitaud Soomes. Põllutööstusministeerium on ära keelanud kartuli väljaveo ning kartuli ja muu juurvilja külvamise taimekaitse kontrolli ametnikkude loata 5 vallas, kus on ilmsiks tulnud kartulitaud (synchytrium endobioticum).

Soome-Lõuna-Ameerika laevaliin likvideerimisel. A/B. Finland-Amerika Linja O/Y., mis seni Soome ja Lõuna-Ameerika vahel pidas laevaliini, on kaubandus- ja tööstusministeeriumile annud märgukirja, milles teatatakse, et nimetatud laevaihisus ainult sel tingimusel on nõus 1931. a. nimetatud laevaihendust pidama, kui ühisus aastas saab 6 milj. Smk. riiklikku abiraha. Märgukirjas toonitatakse, et madalate prahihindade tõttu liin 1926. aastast 1930. aastani on saanud 15,9 milj. Smk. kahju.

Rahapuudus. Et rahapuudus Soomes end viimasel ajal kõvasti tunda annab, seda tunnistavad viimastel päevadel aset leidnud kinnisvarade oksjonid. Kolme suurema korteriühisuse vaevalt valmis saanud majad müüdi enampakkumisel ühe kolmandiku väärtuse eest. Üks maja,

mille peale oli ehitamisel tehtud 9 milj. Smk. laenu, müüdi 2 milj. Smk. eest. Nii kaotasid osanikud kogu oma sissemakstud varanduse ja isegi kreditorid ei saa kätte kõike majade peale laenatud raha.

Leedu:

Hobuste eksport Leedust. Viimaste aastate jooksul on Leedust hobuseid välja veetud: 1926. a. — 10.153 hob. 5.297,6 tuh. liti eest; keskmine hobuse väärtus oli 521 litti; 1927. a. — 27.123 hob. 10.988,8 tuh. liti eest; keskmine väärtus 405 litti; 1928. a. — 21.183 hob. 9.800,8 tuh. liti eest; keskmine väärtus 462 litti, ja 1929. a. 20.675 hobust 11.416,3 tuh. liti eest; keskmine väärtus 552 litti.

Tähtsamad Leedu hobuste ostjad on: Belgia, Hollandi, Daani, Saksa, Inglismaa ja Läti. Eksporteeritakse peaaegselt Leedu tõugu väikesi hobuseid, 132—145 sm. kõrged ja 300—350 kg. rasked.

Saksa ja Inglismaa ostavad Leedu hobuseid kiviõekaevandusisse, kus need oma väikese kasvu ja kerge kaalu tõttu on eriti soovitud ja kasulikud.

Leedu kaubalaevastiku asutamise asjus on moodustatud eriline organis. komitee, kes selgitab laevastiku tähtsust Leedu majanduslikule elule. On kavatsus asutada a.-s. 2 milj. litiilise põhikapitaliga, kus valitsus oleks suurimaks aktsionääriks. Esialgu tahetakse osta 2 kaubalaeva. Praegu on Leedu lipu all 5 laeva: 3 Klaipedamaa sakslaste ja 2 „Lietgar'i“ (Suur-Leedust), kuid need töötavad peaaegselt välismaal.

Leedu ei ühine tollirahu ettepanekutega. Majandusorganisatsioonide nõupidamisel, mis oli Kaubandus-tööst.-kojas, leiti, et Leedu ei saa reservideta ühineda tollivaherahu ettepanekutega. Vastavad juhtnöörid anti ka Genfi delegatsioonile.

Tolliteateid.

Tollidirektori ringkiri nr. 31 2. aprillist 1930. a.

1.

Avaldatakse teadmiseks, et tapetud metslindude väljaveos ei ole sunduslik „R. T.“ nr. 149 1925. a. avaldatud loomade ja looma tooressaaduste veomäärustes ettenähtud tunnistuse võtmine piirikontrolli loomaarstilt.

Alus: Loomatervishoiu osakonna direktori kiri 13. III 30. a. nr. 6418.

2.

Tollikomitee otsusi:

Tollikomitee tunnistas:

I A. Sisseveotariifis:

Elektrilambi vasesest armatuurid siidiga kaetud kontaktiraadiga t. t. § 149 p. 2. alla kuuluvaks kui vasesed teosed, lihtsad (T.-k. otsus nr. 3598 — 21. III 30. a.).

Kirjutusmasina vutlaarid (puust alus ja rauaplekist kate) t. t. § 167 p. 1-d alla kuuluvaks kui kirjutusmasina osad t. s. § 216 kohaselt (T.-k. otsus nr. 3600 21. III 30. a.).

Ligniini taskurätik t. t. § 177 p. 3 alla kuuluvaks, samal alusel kui paberist teosed eraldi nimetamata (T.-k. otsus nr. 3586 — 21. III 30. a.).

3. sm. laiune 4 paelast põimitud paelakujuline teos, paelad valmistatud 7 mm. laiusest kunstiid lõngast, millele kleebitud 4 mm. laiune puuvillane pael, t. t. § 205 p. 1 alla kuuluvaks kui pomamentsitöö (T.-k. otsus nr. 3578 — 14. III 30. a.).

Kummist pall, mida võib õhuga täita kummist toru abil; pall ümbritsetud puuvillasest kangast kestaga, määratud suplejale mänginiseks, t. t. § 215 vastava punkti alla kuuluvaks kui laste mänguasjad (T.-k. otsus nr. 3575 — 14. III 30. a.).

Lepingtariifide asjus.

Laste mänguasjade osad t. t. § 215 vastava punkti ja Saksa kaubanduse lepin-

gus ettenähtud soodustuse alla kuuluvaks samal alusel kui laste mänguasjad (T.-k. otsus nr. 3567 — 14. III 30. a.).

Eesti-Prantsuse kaubanduslepingu (R. T. 44 — 29. a.) lisadeklaratsioonis ettenähtud tubak, mis välja veetud Prantsuse või Eesti kaubamajade poolt, mis asuvad Prantsusmaal, ja sisse kantud Prantsuse kaubandusregistrisse, ja mis on sisse veetud Eesti või Prantsuse kaubamajade poolt, mis asuvad Eestis, ja sisse kantud Eesti kaubandusregistrisse, lastakse Eestisse sisse minimaaktariifi maksuga, tubaka päritolule vaatamata, s. o. ka siis, kui tubak on pärit maalt, millega Eestil kaubalepingut ei ole sõlmitud.

Ühtlasi seletada, et minimaaltollitariifi all tuleb mõista kõige madalamat tariifi, mis kauba revideerimise päeval on maksev, s. o. praegusel ajal põhitariifi (minimaaltariifi), kui aga Eesti mõnele riigile tubaka kohta kaubanduslepingu sõlmimisel enamsoodustuse alusel tollialandust annab, siis seda lepingtariifi (minimaalpepingtariifi). (T.-k. otsus nr. 3569 — 14. III 30. a.).

Toiduainete turg.

London.

11. IV. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.	
Northern Manitoba	£ 44/6
Hard Winter	40/3
Rosario Santa	40/6
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba	33/9
Austraalia	30/—
Kansas	33/6
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingl. naela.	24/9
California, kaal — 424 Ingl. naela	32/3
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela	
La Plata	15/—
Canada Nr. 2	—
Donau	—
5. IV. Linad, cif.	
Riga Livonian Z. K.	60.—
Pärnu H. D.	57.—
Slanetz U/A Medium	62.—
Bacon, kaal 112 Ingl. n.	
Iiri	sh. 117.—140.—
Daani	109.—114.—
Kanada	110.— —
Hollandi	99.—108.—
Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Inglise	11.6—13.6—
Daani	10.6—12.6—
Või, hinnad on kaupade nimekirjas	
Austraalia	— —
Uus-Merimaa	— —
Daani	— —
Läti	— —
„ soolatud	— —
Eesti	— —
„ soolatud	— —

Hamburg.

11. IV. Nisu.	
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 278—282
Manitoba, cif 100 kg. eest term. fl.	12.10
Western II, cif 100 kg. eest loco.	—
Hard Winter II, 100 kg. eest termiin	11.65
Ameerika jahu, 100 kg. eest termiin	\$ 6 ¹ / ₄ —7 ¹ / ₄
Rukis.	
Sisemaa, tonni eest loco	Rmk. 182—184
Kaerad.	
Sisemaa, tonni eest	\$ 186—190
10. IV. Odrad, suve	
Sisemaa, tonni eest	195—208
Odrad, talve	
Sisemaa, tonni eest	180—184
11. IV. Suhkur.	
Hollandi, laadimisel	£ 9/9
C. S. R. — do —	9/3
Java, valge	10/7 ¹ / ₂
Poola, laadimisel	8/4 ¹ / ₂
Riis, Burmah II, 50 kg. eest	\$ 14/1 ¹ / ₂
Rasv.	
American Purelard eest	26 ¹ / ₂
Steamlard	26
Või, hinnad on kaupade nimekirjas.	
Sisemaa või I sort	Rmk. —
„ „ II „	—
„ „ III „	—
Eesti	—
Läti punane	—
„ must	—
Uus Merimaa	—
Siberi	—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	31. III	1. IV	2. IV	3. IV	4. IV	5. IV	7. IV	8. IV	9. IV	10. IV	11. IV
Frank . . .	124.30	124.27	124.29	124.30	124.30	124.28	124.23	124.21	124.20	124.22	124.21
Dollar . . .	4.8641	4.8652	4.8650	4.8651	4.8644	4.8647	4.8649	4.8634	4.8636	4.8653	4.8656
Rootsi kroon	18.09 ⁵ / ₈	18.09 ¹ / ₄	18.10 ¹ / ₄	18.09 ⁷ / ₈	18.09 ³ / ₄	18.09 ¹ / ₄	18.09 ³ / ₄	18.09 ³ / ₄	18.09 ¹ / ₄	18.098	18.09 ³ / ₄
Daani kroon	18.168	18.168	18.168	18.16 ⁷ / ₈	18.16 ³ / ₄	18.168	18.16 ³ / ₄	18.16 ⁵ / ₈	18.16 ⁵ / ₈	18.16 ³ / ₄	18.16 ³ / ₄
Norra kroon	18.17	18.17 ¹ / ₈	18.17 ¹ / ₄	18.17	18.17	18.16 ⁷ / ₈	18.17	18.17	18.16 ⁷ / ₈	18.16 ³ / ₄	18.16 ³ / ₄
Saksa mark .	20.37 ¹ / ₄	20.37 ³ / ₄	20.378	20.38	20.38	20.378	20.37 ⁷ / ₈	20.37 ⁷ / ₈	20.37 ⁷ / ₈	20.38 ¹ / ₄	20.38 ³ / ₈
Soome mark	193.35	193.30	193.35	193.40	193.37	193.30	193.35	193.30	193.30	193.20	193.18
Floriin . . .	12.1206	12.1187	12.1137	12.1162	12.1168	12.1175	12.1118	12.1117	12.1037	12.087	12.10
Liira . . .	92.83	92.83	92.79	92.79	92.78	92.80	92.79	92.79	92.79	92.80	92.82
Helveetsia fr.	25.13 ³ / ₈	25.13 ¹ / ₄	25.128	25.128	25.12 ¹ / ₈	25.10 ⁷ / ₈	25.10 ³ / ₄	25.10 ¹ / ₄	25.09 ¹ / ₄	25.098	25.098
Čehhosl. kr.	164.12	164.18	164.25	164.30	164.27	164.27	164.27	164.25	164.25	164.20	164.22
Belgia frank	34.87 ³ / ₈	34.87 ¹ / ₈	34.868	34.86 ³ / ₄	34.86 ¹ / ₈	34.85 ⁵ / ₈	34.858	34.85 ³ / ₈	34.84 ⁵ / ₈	34.84 ¹ / ₂	34.84 ¹ / ₂
Šillingid . .	34.52	34.52	34.51	34.50	34.50	34.50	34.50	34.50	34.50	34.50	34.50
Pengo . . .	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78
Latt . . .	25.21	25.23	25.21	25.23	25.23	25.25	25.25	25.25	25.25	25.23	25.27
Litt . . .	48.75	48.75	48.75	48.62	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Červ. . . .	9.46	9.46	9.46	9.46	9.45	9.45	9.45	9.45	9.40	—	9.39
Eesti kroon .	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23	18.22	18.23	18.25	18.23	18.23	18.25
Höbe p/unts	19 ⁷ / ₁₆	19 ⁷ / ₁₆	19 ³ / ₈	19 ³ / ₈	19 ⁷ / ₁₆	19 ³ / ₈	19 ³ / ₈	19 ³ / ₈	19 ³ / ₈	19 ¹¹ / ₁₆	19 ¹ / ₂
Plaat. p/unts											
Kuld p/u. . .	84/11			150/—		150/—					
				157/6							

	B E R L I N										
	31. III	1. IV	2. IV	3. IV	4. IV	5. IV	7. IV	8. IV	9. IV	10. IV	11. IV
Naelsterling .	20.373	20.377	20.378	20.379	20.382	20.377	20.375	20.375	20.378	20.379	20.38
Frank . . .	16.39	16.395	16.395	16.395	16.39	16.395	16.395	16.40	16.405	16.405	16.405
Dollar . . .	4.188	4.1885	4.1885	4.1895	4.190	4.189	4.189	4.189	4.1895	4.189	4.189
Rootsi kroon	112.66	112.60	112.57	112.60	112.60	112.59	112.59	112.58	112.58	112.60	112.59
Daani kroon	112.15	112.16	112.17	112.19	112.19	112.19	112.19	112.19	112.17	112.17	112.19
Norra kroon	112.13	112.11	112.12	112.14	112.13	112.14	112.14	112.14	112.16	112.16	112.16
Soome mark	10.535	10.535	10.535	10.535	10.537	10.535	10.535	10.535	10.545	10.548	10.547
Floriin . . .	168.09	168.08	168.18	168.24	168.17	168.15	168.17	168.26	168.27	168.22	168.26
Liira . . .	21.945	21.955	21.95	21.965	21.97	21.955	21.965	21.965	21.96	21.965	21.965
Helveetsia fr.	81.065	81.075	81.10	81.108	81.125	81.165	81.185	81.09	81.185	81.19	81.21
Čehhosl. kr..											
Belgia frank	58.425	58.43	58.445	58.43	58.45	58.455	58.455	58.455	58.455	58.47	58.47

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.	„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvillase kotiga. Püülijahu:	Kroonid.
Jahud: nisu, pehme	Ameerika ja Inglise 100 kg. 44.00 - 46.00	Rukkipüüli patent (à 50 kg.)	23.50
„	sõre, Ameerika ja Inglise „ 44.00—46.00	harilik	—
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski		„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	42.50
Jahu: rukki	„ 12.70—13.60	„Kalev“	40.00
rukkipüüli	„ 19.00—20.00	„Taara“	39.00
nisu, pehme —		„Kungla“	35.50
sõre	„ 3350—46.00	„Sampo“	33.50

		Kroonid.			Kroonid.
Manna		46.00	Põlevkivi, I sort A fr. Kohtla j.	1000 kg.	6.10
Granular		44.00	" I " B	"	5.50
" poolsõre		45.50	" II " B	"	4.90
" sõre		46.00	" III " B	"	2.75
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		" fenolaat, netto	100 kg.	9.00
Jahu: rukki	"	12.15—12.65	Karbolineum A & B netto	"	17.—
" " püül	"	18.00—18.60	" C	"	15.—
" nisu, pehme — sõre	"	33.70—45.70	Estobitumen pigi D & E	"	10.25—10.75
Rukis, Eesti	"	11.50—12.00	" tooresõli, netto	"	7.25
" Saksamaa	"	11.50—12.00	" raskeõli	"	10.25
" Poola	"	11.50—12.00	" mootornafta	"	9.—
Kaerad, toidu, Eesti	"	12.00—12.50	Kütteturvas (Riigi turbatööst.)	1000 kg.	12.85
Odrad, õlle	"	14.95—15.25	Imbutusõli A netto Kohtla	100	10.00
" toidu	"	14.00—14.30	" B " "	"	9.50
Herned, rohelised	"	29.——32.—	" C " "	"	9.—
" Peluškin, külvi	"	19.—	Raud, sordi	100 kg.	14.60—14.85
Vikid	"	17.—	" vits	"	18.00—30.00
Ristikhein, punane, Siberi, külvi	"	140.00—200.00	" plekk	"	20.00—28.50
Riis, Burma II	"	36.00	" plekk, tsingitud	"	33.60—37.00
Kartulid, eksport	"	4.00—5.00	" talad	"	14.00
" piirituse	"	3.20—3.60	Teras, Inglise	"	75.00—100.00
Kartulitärklis „Superieur“	"	33.—	" Saksa	"	75.00—100.00
Siirup, kartuli, 420/0	"	40.—	" vedru	"	27.50—30.50
Glükoos	"	38.—	" tööriistade	"	73.25—85.40
Või, eksport, I sort	1 kg.	2.05—2.10	" talla, ree	"	17.50—17.00
Margariin, välismaa	"	1.17—1.22	Katuselakk fr. Kohtla j. netto	"	10.50
" kodumaa	"	1.09—1.15	Raualakk fr. Kohtla j.	"	25.00
Kaseiin, Eesti	100 kg.	70.00—75.00	Inglitina	"	475.—
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.70—1.80	Seatina	"	58.00—60.00
Munad, eksport, Is. (kast 360 tk.)	kast	23.40	Vaskplekk, punane	"	230.00—240.00
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.30—1.7 ⁵	" " valge	"	200.00—220.00
" Inglise	"	1.25—1.47	Tsinkplekk	"	90.00—95.00
Kohv, Rio, Santos	"	2.30—2.50	Masinaõli,	"	27.00—28.00
" Kesk-Ameerika sordid	"	3.10—4.60	" Poola	"	24.40—26.80
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.20—5.65	" Ameerika	"	29.00—31.50
" " Orange Pekoe, Java	"	4.00—5.00	Mootorõli	"	35.40—42.70
" " Moning, Hiina	"	4.10—4.70	" Poola	"	33.50—39.60
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg.	—	Autoõli, Ameerika	"	39.65—103.70
" " " C.-Slov.	"	30.50	" Poola	"	45.75—61.00
" " " Poola	"	29.25—29.50	Linaseemneõli	"	93.00—98.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"	3.40	Värnits	"	95.00—100.00
jaam Irboska ja Narva	"	3.40	Tsilindriõli, Ameerika	"	34.00—35.00
" " Saksa	"	3.40	" Vene 280 ⁰	"	33.00
Heeringad, Schoti Matties	tünn	40.00—48.00	" " 320 ⁰	"	65.00—70.00
Heeringad, Schoti Matfulls	tünn	42.00—50.00	" " Ameerika 280 ⁰	"	31.50—36.60
" Islandi	"	23.00—25.00	" " 320 ⁰	"	44.00—54.90
Liha, sea, I sort	1 kg.	1.08—1.10	Nafta, Vene	"	12.00—13.00
Liha, looma, I sort	1 kg.	0.50—0.75	" Ameerika	"	12.00—13.00
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	14.50	" Poola	"	12.20
" päevalille	"	15.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja	"	20.00—21.15
" suhkrupeedi	"	5.00	vaadid	"	20.00—21.15
" kookos	"	15.50	" Am., sistern. ja vaadid	"	20.00—21.15
Jahu, päevalille	"	15.30	Bensiin, Vene	"	41.40
Segajõutoit I s.	"	14.50	" II sort	"	38.65
" II s.	"	12.50	Bensiin, Ameerika	"	41.40
Soja tangud	"	16.—	Eesti traktorbensiin	"	16.20—17.00
Nisukliid	"	7.50—8.50	Pesusooda, kodumaa	"	9.50—10.00
Puuvillane riie, Mitkal, netto	meeter.	—	Seebikivi	"	27.00—30.00
Lina, Petseri saatejaam	1000 kg.	1006.50	Värvid nigros., veessulav, välism.	"	5.50
" Võru	"	945.50	" tsinkvalge, välism.	1 kg.	0.85
" Liivi	"	854.00—884.50	" tinavalge,	"	0.92—0.95
" Tartu	"	854.00—884.50	" ooker,	"	0.18—0.26
Kivistüsi, auru, Yorkshire,	"		Vätisained, salpeeter, Norra	100 kg	—
2 korda pestud	1000 kg.	29.00—29.50	" " Čiili	"	20.80
" " Newcastle	"	28.00—28.50	" " superfosfaat 18—20%	"	6.40
" " sepa	"	30.00—30.50	" " Thomasjahu 16—17%	"	6.30
Koks, kütte	"	44.00—45.00	" " Lubjasalpeeter	"	20.—
" gaasi, Tall. gaasivabrik	"	35.00—40.00	Kaalisool	40%	10.45
			" Kainiit 12%	"	4.50
			Väävelhapuammoniaak	"	22.—

